

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, szeptember 1-én.

240. szám.

Henry.

... Tehát az Alfred Capus szatirái csakugyan örökké nem élnek.

A sokat emlegetett újságíró még abban az időben, midőn a „Figaro” még nem cselekedte meg nagy Palfordulását és nem szegődött volt a Dreyfus-ellenesek táborába, ezt a párisi boulevard-párbeszédet írta:

A. miniszteri titkár: Főnök ur, mit gondol, kivel van az igazság a Dreyfus-ügyben?

B. miniszteri tanácsos: Jámbor ember, ön az igazságot keresi? Kedves uram, ebben a dologban már nincs igazság többé.

A.: Nem értem.

B.: Nem érti? Ebben a dologban már annyit hazudtak mindkét részről, hogy egy egész hegygyé tornyosultak a hazugságok. Az igazság persze ott van valahol a hegy alatt, de most már az ördög tudja megkeresni. Elveszett, vége.

... Tehát az Alfred Capus szatirái csakugyan örökké nem élnek. A francia vezérkarról, a világ e leghatalmasabb, de legmulatságosabb katonai testületéről, amely úgy beléjátszik a legkülönbözőbb intrikákba, mint a gerolsteini tábornokok, erről a vezérkarról, amelyet folyton emlegetnek, az a szenzációs hír érkezik, hogy ismét becsukták egy előkelő tagját, Henry alezredest, az információs

iroda vezetőjét. Az alezredestől ugyanis kiderült, hogy a „cette canaille de D...” ama bizonyos rejtelmes idegen attaché-nek ama bizonyos rejtelmes leveleskéjét, a Dreyfus-ítélet legfőbb okirati bizonyítékát ő hamisította. Az Alfred Capus szatirái csakugyan örökké nem élnek, mert úgy látszik a Dreyfus-ügyben is megtalálni majd a hegy alatt az igazságot.

Kezdetlől fogva ugyanis az Ördög-sziget foglyának ártatlanságát állította egy nagy párt és egy nagy közvélemény, Bernard Lazaresnak most harmadéve megjelent röpirata óta; és kezdetlől fogva megbízott egy másik nagy párt és egy másik nagy közvélemény a francia vezérkar erkölcsében, a hadi igazságban és az irásszakértőkben. Hogy a vitakozást mennyire a felületesség terére üzte a szenvedély, arra még igen jól emlékszünk. Dreyfus ellenfelei a romantikából szedték a bizonyítékokat: a gazdag Dreyfusnak azért kellett pénz — ugymond a kriminalisztikailag páratlanul hülye vádléval — mert „valószínűleg” kártyavesztései voltak; a bordereau továbbá a romantika főingredienziája gyanánt természetesen nem kerülhetett másképp a hadügyminiszterhez, mint valamely ismeretlen ágens útján, aki valamely ismeretlen attaché-nak ismeretlen papirkosarát kutatta át; azt is egyre hangoztatják a Dreyfus-ellenesek, hogy a revízió sérti a hadsereget, mire egyszerűen

csak elámulhat az egész művelt világ, amely föl nem tudja fogni, hogy egy katonai törvényszék jogi tévedésének helyreigazítása miért volna egy egész hadsereg nézve sértő; és tudjuk, az is elég volt a Dreyfus-elleneseknek, hogy az ismeretlen uton szerzett titokzatos iratot ingatag szakértők véleménye alapján Dreyfus kézírásának tartásák. Ezek a hadsereg pártjának halálos tévedései, vagy gázságai, amint már a fejlemények kimutatni fogják. Másrészt aztán a Dreyfus védői is erősen belémerültek a romantikába: Scheurer-Kesztnér és Lazares akciója alatt alattomban az értendő, hogy a francia hadügyi kormányzat és az illető héttagú törvényszék kizárólag csak hülyékből és büntettesekből állott, ami, valljuk be, még a mai francia állapotok mellett is tulzás; azonkívül sok Dreyfus-barát lap egyszerűen és hamarosan úgy oldotta meg a titkot, hogy Dreyfusnak pusztulnia kellett, mert egy elzászi származású zsidó tisztet, ha borzasztó kegyelenség árán is, de nem lehet megtűrni a keresztény vezérkarban; végül Mathieu Dreyfus elkövette azt az ügytelenséget, hogy Esterházyt, az ismert jellemű és közismertül sokba beavatott kalandort vádolta, ahelyett, hogy megvársa, hogy a Zola pedig nemes hévre, de elhamarkodottságra valló „j'accuse”-ével és „je jure”-vel (egyebet nem tudott állítani) hadat üzent az egész jog-

A mi Vilmánk.

Már nyolcz esztendeje királynője Hollandiának, de csak ma kezdte meg tényleges uralkodását.

A bájos, kedves királyleányra, orániai Vilmára is rászakadt már az a csillogó kötelesség, amelynek több az árnyéka, mint a fénye. Anyja, a regenskirályné, mátol kezdve nem egyéb, mint egyszerű alattvalója leányának, aki immár mint tényleges uralkodó vaszi kezébe a jogart.

A szigorú, komoly Mynherrek imádják Vilma királynőt és Hollandiában senki sem nevezte eddig másként, mint „Ons Wilhelmintje” — a mi Vilmánk.

Még a radikálisok is, akik pedig görbe szemmel néznek a királyságra, rajongnak Vilmában a bájos gyermekért és elragadtatással beszélnek csinyjeiről, gyermekkori élményeiről.

Mert talán Európa egyetlenegy uralkodójáról se meséltek annyi jóízű, kedves anekdotát, mint épen Vilma királynőről.

Pajkos, tulélénk leányka volt.

Valóságos enfant terrible, aki temérdek bosszúságot okozott nevelőnőinek. Különösen sok bajt szerzett nekik a gyermek autokrata hajlamaival és dolyfével. Hihetőleg atyjától örökölte ezeket, akinek ereiben, anyai ágon, orosz vér is folyt.

Anyja, a rendkívül okos, higgadt Emma regenskirályné, angol nevelőnőt fogadott leánykájához, és miss Winter szigorú parancsot kapott, hogy mentől inkább törje meg tautiványa gögijét.

A szemérmes, száraz nevelőnő aztán olyan drákói szigort fejtett ki a kis királynő-

vel szemben, hogy ez valósággal meggyűlölte és mindent elkövetett a bosszantására.

Egy földrajzi óra alkalmából például miss Winter Európa térképét festette le a kis Vilmával. Hogy a nevelőnőt ezzel is bosszantsa, a térképen Hollandiát óriásnagynak, Angliát pedig oly piczinek rajzolta a királynő, mint egy gombostűfej.

Más alkalommal, mikor egyszer sétára készülődtek, a kis királynő eldugta nevelőnőjének kalucsniját. Miss Winter kénytelen volt királyi növendékével a sétát megtenni, s olyan óriási katarhust kapott, hogy tíz napig őrizte az ágát.

Pár év előtt Angliában utazott Vilma királynő s miss Winter kíséretében látogatást tett a walesi hercegnőnél is.

A hercegnő egyebek közt azt kérdezte tőle, mi tetszik neki leginkább a szigetországban, mire a kis királynő minden gondolkodás nélkül így felelt:

— Az, hogy itt oly udvariasak és kedvesek a nők, amit a Hollandiába került példányok után el sem tudtam képzelni.

Beszéde alatt pedig folyton kegyetlen mosolylyal sandított miss Winterre, aki piros lett, mint a főtt rák és majdnem a föld alá bujt szégyenletében.

Nagyon nyíltszívű a kis királynő, sőt az, amit a magyar úgy hív: hogy hebehurgya.

Amit gondol, azt rögtön ki is mondja és nem gondolja meg mindig, amit mond. Ez a tulajdonsága aztán akárhányszor kellemetlenségbe sodorja, mint például Dejong festővel való esete is bizonyítja.

Dejong a királynőt festette s a kis feleségnek napokon át órákig kellett ülnie.

Egyizben türelmetlen mozdulatot tett fejével s azt gondolva, hogy a festő nem érti ezt a nyelvet, francziául kiáltott fel:

— Rettegetesen untat ez a piktor; hiszen egy egész örökkévalóság óta mázol már! Dejong úgy tett, mintha nem értette volna meg, kis idő múlva azonban letette az ecsetet s így szólt, szintén francziául:

— Asszonyom, azt hiszem mára elég lesz az ülésből.

Mert nagyon jó szíve van, ilyenkor aztán sajnálja azokat, akiket hebehurgyaságával megsért — és rendesen kérte a regenskirálynét, hogy ajándékozhassa meg őket.

A jószívűség különben szintén egyik főjellemonása mint ahogy rendesen együtt jár a hebehurgyasággal. Már mint kis gyermek udvarhölgyével rendesen fölkereste a székváros szegényeit s ma is, civillistájának jelentékeny részét jótékonycélra fordítja.

Izgi, vérig hollandi s egyszer azért nem akarta két idegen követ leánykáját fogadni, mert hiszen azok nem beszélnek hollandusul.

És ez teszi őt különösen népszerűvé a nép előtt. Mert Vilma királynő mindig, mindenütt az orániai ház sarjának vallja magát, eszményképe nagy őse, hallgató Vilmos (csak a hallgatásban nem követi) s ahol csak lehet, írásban és szóban ismétli Hollandia jelmondatát: Orania mindig elől!

Lázás sietséggel, nagy örömmel készül tehát Hollandia a Mev rouv — asszonyunk — koronázására és kifejt minden fényt, minden pompát, hogy lehetőleg ünneplje a szépséges királyi hajadont, az ország kelő napját, ahogy a Mynherrek büszkélkedve nevezik kis királynőjüket.

rendnek, amely azon alapszik, hogy minden művelt államban igazságosnak kell tartani a jogerős ítéletet, ha az ellenkezőre bizonyítékaink nincsenek. Ezek hat a Dreyfus védőinek tévedésel. Alfred Capus két hegye valóban megvált, pusztán azzal a különbséggel, hogy talán nem a hazugságok hegyének, hanem a tévedések hegyének nevezhető, amelyben persze egyes sziklák vak chauvinizmusból, hű nemzeti elvakultságból és előítéletből állnak. Henry alezredes fogásba vetéseig, tehát máig, tulajdonképpen nem is látszott az ügyből egyéb ennél a két hegynél.

Csak ma villan ki a zürzavar kolosszális tömege alól egy kis gyémánt, ugylátszik, meglesz az igazság mégis. Mert ha az az okirat hamis — amely a hadügyminiszter nyilatkozata szerint a marasztaló ítéletnek főindoka volt, akkor ebből nem következtethetünk más, mint a pör revíziója. És ha ez az egyik okirat hamis, akkor ki tagadná, hogy a Dreyfus-ellenesek hitének meg kell rendülnie a másik okirat valódiságában is, a bordereau-ban és akkor ki merne már erre a bordereaura is, mint mondani szokás, „mérget venni?”

Ez a Henry elfogatásának jelentősége. Ez végre egy igazi „fordulat”-nak látszik az ügyben. Franciaország végre talán elgördíti azt a két hegyet és a hangulatoknak korrumpált, de hirtelen megjavulni tudó népe végre még igazságérzetből nagy meglepetésekben is részesítheti e világot.

Nagyon kívánatos, hogy ez így történjék: Dreyfus az ártatlan, a fölmentett, kietlen tömlöczéből nemcsak egy új életre támadó szegény mumia gyanánt jönne elő, hanem egy csomó kellemes ajándékot is hozna magával. Először is Németországnak hozná ajándékul azt, hogy megcsappantán a francziák hábo-

ras kedvét, amely ha nem is félelmetes, de mindenesetre fészélyező. Azután Franciaországban nagy erkölcsi ujjászűtetést látta a világ: ebben az országban tehát mégsem a vakok vezetnek a világtalanokat és nem a némák énekelnek a siketeknek. Akik továbbá a klerikalizmust és antiszemitizmust keverték el e jogesettel, azaz Franciaország mindkét nagy pártjának, ajándékul meghozná Dreyfus azt a tanulságot, hogy aki tárgyilagossá nem tud lenni, az sokat szenved és sokat echaufirozza magát hiába. A világ sajtójának végül, amely kellő fontosságot tulajdonított az évszázad e legérdekesebb foglyának és e legnevezetesebb honarudási pörének; a világ sajtójának meghozná Dreyfus azt az ajándékot, hogy végül megszűnnek egy sértő és közkeletű gyanúsítás. Az igazság tökéletes gyémánt és ha az Alfred Capus hegye alól előkerül, száz fénysugarat lövel szerte.

POLITIKAI HIREK.

A politikai helyzet. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a bécsi tárgyalások miként való befejezéséről adott hírt miniszter-társainak a miniszterelnök. Ezzel egyelőre a kiegyezési válság hivatalos része be van fejezve. Ami most következik, az már a parlamentek előtt fog lejátszódni, úgy a magyar, mint az osztrák képviselőházban. A magyar képviselőház azonban minden valószínűség szerint csak október havában fog érdemlegesen a kiegyezéssel foglalkozni, mivel előbb a bizottságoknak kell az óriási — tízenyolcz javaslatban lefektetett — anyagot feldolgozni. Addig csak apróbb előcsatározások fogják a képviselőház idejét igénybe venni. A képviselőház megnyitásaig különben csak még öt nap választ el, addig a pártok fogják még megbeszélni az előzetes teendőket. A függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt nyitja meg a pártértekezletek sorozatát szeptember másodikán, negyedikén pedig a nemzeti- és néppártok értekeznek. A legnagyobb érdeklődésre azonban a szabadelvű párt értekezlete számíthat, melynek napja azonban nincs még meghatározva.

Az 1897-ik évi állami zárszámadás. Az 1897. évi állami zárszámadási munkálatok teljesen be vannak fejezve s az állami számvéviszék a kész zárszámadást arra vonatkozó jelentésével együtt az országgyűlés elé terjesztés végett a miniszterelnökhöz átküldötte. A terjedelmes munkát élén álló jelentést az országgyűléshez Rakovszky István, az állami számvéviszék elnöke, bevezető jelentéssel nyitja meg. Főszegekben előadván a zárszámadás eredményeit és az államháztartásra, valamint a kezelés körül felmerült fontosabb ügyekre való észrevételeit. A tulajdonképeni részletes jelentésben a kezelési eredmények közelebbi ismertetése mellett tételenként fel vannak tüntetve és indokolva a költségvetési és az azt kiegészítő törvényektől való bármilyen eltérések s itt adja elő részletesen az állami számvéviszék az államháztartás viteléről, az államvagyon és az állami adósságok kezelése körül 1897-ben szerzett tapasztalatait. A sommázat négy részben ismerteti az egész valódi kezelést, összehasonlítva a pénzügyi törvényekkel, továbbá az állami vagyonra ki nem ható átfutó kezelést, az állami vagyon leltárát és végül a pénztári, a jövedelmi és a vagyon mérleget. A részletezés nyolcz fejezetet hetyenöt mellékletben több, mint hatszáz részletes zárszámadást nyújt az államháztartás különböző ágairól.

Az állami zárszámadással egyidejűleg bemutatja az állami számvéviszék az aldonai Vaskapuszabályozási munkálatok költségéről szóló külön zárszámadást, az arra vonatkozó indokollással együtt, valamint az egyénekenként kimutatást az 1897. évben nyugalmazott állami alkalmazottakról és ellátásban részesített özvegyekről és árvákról.

KÜLFÖLD.

Egy új nyelvtörvény. Lambertből táviratozzák nekünk: A „Hovo Polskie” szerint gróf Thunnak már kész javaslata van egy új nyelvtörvény ügyében, amely a nemzetek kívánságait teljesíti. A mérsékelt cseh pártok előzetesen hozzájárultak; ha a többi csehek akadékoskodnak, gróf Thun vagy legalább is az ő utódja a csehek megkérdése nélkül vizsgálva a nyelvrendeleteket.

A Mont-Valerien foglya.

(A Dreyfus-ügy szenzációja.)

Henry alezredes ur a Zola-pörben esküdtött, azonfelül egy csomó alezredes meg Henry urra esküdtött. Ma pedig Henry alezredes ur a Mont-Valerien-erőd egyik ezellájában hűsöl, miután a hadügyminiszter színe előtt töredelmesen megvallotta, hogy ő is hamisan esküdtött, nemkülönben azok is, akik az ő szavaira esküdtek. És Páris tegnap óta sokkal csöndesebben viselkedik, mert már el tudja képzelni, hogy ahol Henry alezredes hamisan esküdtött ée okiratokat is hamisított, csak hogy Dreyfus kapitányt eláztassa, ott a vezérkar egyéb portentumai sem lehetnek makulátlan férfiak. Tévedni pedig legalább is tévedhettek. S ha ez nincs kizárva, akkor mért szenved Dreyfus az Ördögzigeten és mért bujdosik Zola Emil — a jó isten tudja, hol? Az első komoly kétség férközött ezzel Páris szívéhez. Mert Esterházy sohasem számított és Páris azt mondhatta magának, hogy ez az elzüllött katona lehet tiszta vagy lehet bűnös, azért a Dreyfus ügye tőle függetlenül és az igazságnak megfelelően nyert megoldást. De Henry alezredes nem volt amolyan elzüllött egzisztencia, a legmagasabb polezon örvendett a köztisztelőnek s ha mégis okiratot gyártott és hamisan esküdtött, csak hogy a Dreyfus-ügy revízióját megakadályozza, akkor sokan lehetnek, akiknek vele együtt érdekükben áll, hogy az egész esethez ne engedjenek világosságot férközni. Páris tehát már kételkedik s úgy lehet, ez nagy fordulót idézhet elő. És megtörhénhetik, hogy az üldözők sorra kerülnek börtönbe, az üldözöttek pedig sorra jöhetnek haza. Előbb Zola, aztán az ő segítségével talán Dreyfus is.

Egyelőre azonban még csak ott tartunk, hogy Páris hite megingott. Erről pedig a következő telegrammok számolnak be:

Henry, a hamisító.

Páris, augusztus 31.

A Dreyfus-ügyben beállott váratlan fordulat a lehető legnagyobb szenzációt keltette. Henry alezredes, a vezérkar informáló hivatalának feje Cavaignac hadügyminiszternek megvallotta, hogy ő maga gyártotta azt a levelet, a melyről Cavaignac a kamara június 7-iki ülésén valamennyi képviselő zugó tapsa közben kijelentette, hogy benne látja Dreyfus bűnösségének legcsalhatatlanabb bizonyítékát. Cavaignacnak ezt a beszédét a kamara határozatára Franciaország összes községeiben kifüggesztették.

Ez a leleplezés tehát borzasztó csapás a vezérkarra. Hisz az a levél, amelyet most szerzője hamisítványnak ismert el, ugyanaz volt, amelyet Cavaignac, Boisdeffre, Pellieux és mások arra használtak fel, hogy Dreyfus bűnössége tekintetében a francia nemzetnek minden kétségét eloszlatják; hisz Pellieux tábornok a Zola-pörben esküvel erősítette meg e levél hitelességét, Gonse és Boisdeffre tábornokok pedig arra tették le az esküt, hogy Pellieux igazat mondott. Cavaignac hadügyminiszter pedig Piquardnak arra a kijelentésére, hogy hajlandó az illetékes hatóság előtt bebizonyítani, hogy a szóban forgó levél otromba hamisítvány, azzal válaszolt, hogy az alezredeset szonnal letartóztatta. És most, alig néhány nappal később, Cavaignac hadügyminiszter kénytelen magának a

Vilma királynő 1880. augusztus 31-én született, s késői gyermeke volt atyjának, orániai Vilmosnak, aki e néven mint harmadik 1841-ben lépett trónra és 1890-ben halt meg. Mikor trónra lépett, senki sem gondolta, hogy utolsó férjcsarja lesz családjának, mert a királynak Zsófia württembergi hercegnővel való házasságából három fia született; sőt egy ifjabb fivére is volt, az alig harmincz éves Henrik herceg.

A sors azonban, mely nem kimél koronát és bibort, egymás után sujtotta csapásai-val Hollandiát.

A király fiai egymásután haltak meg. Az utolsó Vilmos herceg volt, egy ideális szép dalia, akit unatott a hágai udvar egyhangúsága és többnyire Párisban töltötte napjait. A szép herceg itt olyan zajos, kicsapongó életet élt, hogy sorvadást kapott s legvirágzóbb korában hagyta árván Hollandia trónját.

Ekkor, 1878-ban, az öreg király fivérért, Henrik herceget bírta rá a nőülésre. De a fátum üldözte az orániai házat s ez is meghalt, mielőtt a trónnak örökösöt adott volna.

Hogy Zsófia királynő meghalt, népei érdekét szem előtt tartva, most már maga III. Vilmos nőült meg és elvette Emma prymont-waldecki hercegnőt, Európa egyik legszébb hercegnőjét.

Egy év múlva dörögtek az égnek. Huszonegy lövés rázta meg a lányha augusztusi levegőt s adta tudtul Hága városának, hogy Hollandia trónjának örököse született.

Ez az örökös, illetve örököső Vilma hercegnő volt, aki miatt Hollandia megváltoztatta a trónöröklés sorrendjét s aki ma tette fejére a koronát, mint az orániai ház utolsó sarja.

Hamisítónak letartóztatását elrendelni s ezzel beismeri, hogy június 7-iki beszédében nagyon tévedett.

A hivatalos körök még most hallgatnak a letartóztatás részleteiről, de beavatott helyről azt jelentik, hogy Cavaignacnak már néhány héttel ezelőtt kétsége támadt a levél valóságára felől. Ebben a tárgyban többeket kihallgattak és tegnap Henry alezredest is magához hívatta és Roger tábornok hadügyminiszteri irodaigazgató jelenlétében megkérdezte tőle, hogy ez a levél miként jutott az ő kezébe. Henry alezredes feleleteiben ellenmondásokba keveredett, himezett-hámozott s végre loz-szas akadékos után kimerítő vallomást tett. Büntetésnek azzal igyekezik okát adni, hogy a vezérkar megmentése végett szükségesnek látszott Dreyfus ellen újabb anyagot gyűjteni.

Cavaignacot szertelenül meglepte ez a rendkívüli vallomás s azonnal elrendelte letartóztatását. A hadügyminiszter azután elment Brisson miniszterelnökhöz s elmondta neki a történeteket. Brisson föltétlenül helyeselte Cavaignac eljárását. Erre a hadügyminiszter visszasielt hivatalába s onnan telefonon utasította Páris katonai kormányzóját, Zurlinden tábornokot, hogy a Mont Valérien-várban egy főbb katonatiszt részére czellát tartson készen. Henry alezredest esti tíz óráig a hadügyminiszteriumban tartották; ekkor bérkocsit hozattak s csendőrök kíséretében a Mont Valérienra szállították.

Páris, augusztus 31.

Henry alezredes csak néhány nappal ezelőtt tért vissza tengeri fürdőről s a hét végén vadászatra akart menni. A fenyegető veszedelemről sejtelve sem volt. Midőn tegnap este feleségével sétáról haza érkezett, lakásán talált egy katonatisztet, aki azzal mutatkozott be neki, hogy a hadügyminiszter küldte hozzá. Henry néhány szót váltott a katonatiszttel és azután ezekkel a szavakkal bucsuzott el a feleségtől:

— Valószínűleg megint valami bizalmas kiküldetésről van szó; ne aggódjál édesem, nem-nemsokára visszajövök.

Walsin-Esterházy nagyon nyugodtan fogadta Henry alezredes letartóztatásának híret; újságíróbarátai éjjel két óraker költötték fel és tudatták vele a hírt. Walsin azt válaszolta nekik, hogy sejtelve sem volt a hamisításról s azt jegyezte meg:

— No, ebből megint csinos botrány lesz!

Henry alezredes negyvennégy éves, zömök testű, lármas ember. A katonai szolgálatot alulról kezdte. Sandher ezredes alatt került az imformáló hivatalba s itt du Paty de Clammal együtt dolgozott Dreyfus bűnösségének bebizonyításán. Sandher ezredes, aki agylágyulásban halt meg, örököül hagyta Henry alezredesnek a Dreyfus-ügy további nyomozását. A Zola-pör tárgyalásán igen izgalmas jelenet folyt le Piquard és Henry között. Henry a tárgyalás során azt mondta, hogy látta, amint Piquard Lebloisnak megmutatta a Cette canaille de D... kezdetű levelet. Erre Piquard azt vágta oda Henrynek:

— Ön hazudik!

Az izgalmas jelenetnek párbaj lett a vége, amelyben Henry felső karján könnyen megsebesült.

Páris, augusztus 31.

A Havas-ügynökség nem hivatalos forrásból arról értesül, hogy Cavaignac hadügyminiszter tárczája átvétele után megbízott egy tisztet, hogy nézze át darabról-darabra a Dreyfus-ügyre vonatkozó iratokat. Ez a tiszt már augusztus 15-én nyomára jött egy hamisításnak, de csak tegnap közölte azt Cavaignac hadügyminiszterrel, mikor a miniszter Párisba visszatért. Cavaignac miniszter Gonse tábornokkal maga elé hívatta Henry ezredest s kihallgatta őt Roger és Boisdeffre tábornokok jelenlétében. Henry ezredes, mikor az illető iratot megmutatták neki, eleinte azt állította, hogy az valódi. Mikor felhívták a figyelmét arra, hogy a kérdéses irat a többiekkel összehasonlítva, bizonyos különbségeket mutat, Henry ezredes beismerte, hogy az irat hiányosan érkezett hozzá és ő írta oda az utolsó mondatot. Végül aztán bevallotta az ezredes, hogy az egész iratot ő készítette. Erre Henry ezredest letartóztatták és a Mont-Valérienbe szállították.

Azt állítják, hogy Cavaignac hadügyminiszternek abbéli meggyőződését, hogy Dreyfus bűnös, ennek a hamisításnak a feldejtése legkevésbé sem ingatta meg: de el van tőkélve, hogy meglakoltatja a bűnösöket, bárkik és bármilyen rangban legyenek is azok. Nem hiszik, hogy Henry vallomása újabb vizsgálatot vonna maga után. Henry ezredest hadi törvényszék elé állították.

Az elfogatás hatása.

Páris, augusztus 31.

Eddig még kevés lap tárgyalja Henry alezredes letartóztatását, melyről csak a késő éjszaka értesültek. Az esemény jelentőségét egyhangulag konstatalják. A Dreyfus-pör revízióját követelő lapok, nevezetesen az „Aurore” és a „Rappel” a revíziót immár elkerülhetetlennek mondják és Piquard szabadonbocsátását kívánják. A „Figaro” azt mondja, hogy az eset hírére a vitéz francia hadsereget fájdalom és gyász fogja megszállani: de ez az esemény nem lehet hátrányára. Több radikális lap annak a reménynek ad kifejezést, hogy Cavaignac hadügyminiszter most már nyíltan meg fogja vallani tévedését és ki fogja jeleníteni, hogy a Dreyfus-pör revíziója ellen felhozott argumentumai semmivé lettek. A „Petite République”-ben Jaures Cavaignac hadügyminiszterrel komoly választ követel a Dreyfus nevével tartalmazó okirat valóságára ellen fölhozott bizonyítékokra és hosszabb fejtegetésben újra igazolja az okirat és a Esperanza és Blanche aláírású táviratok hamis voltát.

Páris, augusztus 31.

A vezérkari újságok nagyon le vannak verve. Az „Intransigeant” alig olvasható apró betűvel, a hirdetések közt közli a Henry letartóztatásáról szóló hírt. A „Gaulois” azt írja, hogy egyelőre tartózkodnia kell minden kommentártól. A „Libre Parole” Cavaignacot teszi felelőssé a botrányért, mert ő tévesztette meg a kamarát azzal a határozottsággal, amellyel a levél valóságáért sikra szállott. Az „Eclair”, a vezérkar főlapja, Henry kérelhetetlen megfenyítését követeli azért, hogy fényes bizalmi állásával így gyalázatosan visszaélt. A „Matin” azt írja, hogy Henry alezredes letartóztatásának híre az egész országban kínos föltűnést fog kelteni.

Néhány újság azt is jelenti, hogy Boisdeffre, Gonze és Pellieux tábornokok állása nagyon megrendült. A kormányhoz közelálló újságok azzal sietnek Cavaignac védelmére, hogy Henry ellenében tanúsított energikus viselkedése föltétlenül jó-hiszeműségét mutatja. Általánosan azt hiszik, hogy a közvéleményben már a legközelebb gyökeres fordulat fog beállni és mindenki meg van róla győződve, hogy a francia nemzet már most azok ellen fog fordulni, akik a közvéleményt hazugságokkal megmetélték.

Páris, augusztus 31.

Henry elfogatása még a csár lefegyverzési tervét is háttérbe szoritotta. Az a nézet az uralkodó, hogy Boisdeffre állása a t a r t h a t a t l a n, mert vagy tudott ő Henry üzeméről és akkor ő is gonosztevő, vagy pedig nem tudott róla, de akkor hallatlan tőkiflkó.

Cavaignacot ez a felfedezés nagyon lesújtotta, mert szánalmas képét nyújtja a francia hadseregnek. Elvárják tőle, hogy vizsgálatot indít a vezérkar ellen.

Szomorú fényt vet ez az eset a párisi titkos rendőrség működésére is. Ez Schwarzkoppen leveleit elfogta, felbontotta és nem küldte el a címzettnek, mert különben Henry nem juthatott volna mintához, amelyre a hamisításhoz szüksége volt.

A hamisítást kétségtelenül igazolja az, hogy nem Schwarzkoppen papírjár: van írva, a papir nincs úgy vonalozva, mint az övé.

Ma délelőtt Faure elnöklésével minisztertanács volt az Elysében. Az óriási eső dacára nagy tömeg várta az eredményt. Bourgeois nem vett részt a tanácson. Délután foly-

tatták a minisztertanácsot. Részleges és teljes miniszterválságról is beszélnek már. Ez azonban egyelőre nem valószínű.

A kamarát azonban legközelebb összehívják, amire okul a Muraviev-féle jegyzéket fogják felhozni.

Hir szerint Henry ugyanabba a czellába került a Mont-Valérienben, amelyben Piquard volt.

Henry hamisítását azalatt fedezte fel Cavaignac, míg Henry szabadságon volt. Az iratok mind rendben voltak, egynek a kivételével, amely gyanút keltett a papirosával, mert Schwarzkoppen irását és papírját jól ismerték. Ez vezetett aztán Henry elfogatásához.

A hamisítás bizonyítékai.

Páris, augusztus 31.

Henry alezredes a vezérkar tudósító-hivatalának főnöke, mint ilyen, utóda Piquard alezredesnek, akit Henry ama tanuvallomása alapján, hogy titkos okiratokat indiszkrét módon kezel, fogva tartanak. Tudvalevő, hogy Piquard Brisson kormányelnökhöz ezeket írta:

„Be akarom bizonyítani, hogy a Cavaignac hadügyminiszter által felolvasott két első, katonai attachéktól eredő sürgöny nem vonatkozik Dreyfusra, a h a r m a d i k p e d i g h a m i s í t v a n .”

Erre a levélre Piquardot elfogták és ellene megindították a pört. Most ki fog tűnni, hogy Henry alezredes egyedül, vagy pedig több vezérkari tiszttel egyetemben düpírozta-e a hadügyminisztert, megtévesztette a közvéleményt és folyton szorosabbra kovácsolta a hamisított bizonyítékok lánczát egy ártatlan bűnösségének beigazolására.

Az első alkalomkor erről a hamisított kártyalevélről a Zola-pörben esett szó. Pellieux tábornok beszélt el, hogy Castelin interpellációjának napja előtt a hadügyminiszteriumnak egy, Dreyfus bűnösségét megczafolhatatlan bizonyíték jutott a kezébe. Ez a bizonyíték pedig egy zárt levelezőlappól állt, melyben egy személyiség egy másikhoz ezeket írja többek között:

Ne szóljon semmit se arról, hogy mi ezzel a zsidóval összeköttetésben állunk.

Ez a levél egy megállapított névvel volt ellátva, hozzá pedig egy névjegy volt csatolva, melyen a levél írójának igazi neve nem volt olvasható. Pellieux akkor czélzást tett, hogy a levél írója Schwarzkoppen, a német katonai állásé, akihez pedig írta, Panizzardi olasz attasé.

Cavaignac közölte az egész levél tartalmát abban a képviselőházi beszédében, amelynek országsszerte való plakatiroztatását a kamara elrendelte. A gyorsírói feljegyzések szerint a levél szövege ez:

„Je dirai, que jamais j'avais des relations avec ce juif. C'est entendu. Si on vous demande, dites comme ça, car il faut pas que on sache jamais personne ce qui est arrivé avec lui.”

Magyarul:

„Mondom, hogy soha ezzel a zsidóval összeköttetésben nem álltam. Ez természetes. Ha őnt valaki kérdezi, mondja őn is ezt. Nem szükséges, hogy valaki megtudja, mi történt vele.”

A levél rossz francia fogalmazásáról rögtön gyanították, hogy ez hamisítás, melylyel a vezérkar néhány tisztje megtéveszté a hadügyminisztert. Jaurés még csak legutóbb is ezt írta róla:

Ezt nem írta se német, se olasz, ezt valami néger írhatta, mert ez a legtisztább Norton-francziasság.”

A hamisítás mellett azólt a levél megérkezési ideje is, melyben az a hadügyminiszteriumhoz jött. Castelin jelezte a maga interpellációját. A kamarában bizonyíték kellett tehát a közvélemény, de még inkább az akkori hadügyminiszter számára, kit ezzel e nyilatkozat megtételére bírtak:

„Katonai becsületemre és lelkiismeretemre mondom: Dreyfus áruló.”

Billot megtette ezt a nyilatkozatot, mert akkor még nem ismerték a bizonyítékokat. Csak Pel-

Heux és Cavaignac ismerhettek, de ők is mindketten meg voltak esalva. A frázis, melyet Cavaignac nem akart a szószékről felolvasni, csakhamar az egész világ előtt ismeretes volt és így hangzott: „Ha királyra Önt kérde, ne mondja, hogy mi ezzel a zsidóval összeköttetésben állunk. Magam is úgy teszek.”

Schwarzkoppen ezredessel tehát azt írták meg, hogy Panizzardi legfőbb urának ne mondja meg, hogy Dreyfus az áruló és hogy hasonló módon Schwarzkoppen is titokban tartja Vilmos császár előtt viszonyát Dreyfushoz. A levélnek ez a passzusa azért kellett az írónak, mert úgy az olasz kormány, mint Vilmos császár személyesen is kijelentette, hogy Dreyfussal semmiféle összeköttetést nem tartottak fenn. Ez a kijelentés most tehát természetes lett, mert eszerint sem Vilmos császár, sem Humbert király nem tudtak katonai-attaséjuk üzemleiről. Ezek fejedelmeket meglepeshetették, megcsalhatták, legalább ennek a látszatát igazolta a famózus kártyalevél.

A hamisítónak e hálójában most feloldódott egy szál és ezzel az egész hazug szövevény önként bomlik széjjel. Cavaignac beszédeben ezen többekévesbbé fontos bizonyítékról szólt; hogy mi igaz ezekből és hogy mi hamisítvány, azt majd a vizsgálat ki fogja deríteni; de a Dreyfus-ügyre döntő befolyással bír, hogy a Cavaignac hadügyminiszter által idézett, Schwarzkoppen-től Panizzardihoz intézett kártyalevél hamisítvány, mert Cavaignac a hírhedt bordereaut egészen elejtette. Azt ő egy szóval sem említette, egyedüli bizonyítékként a kártyalevelet és a katonai attasék két másik czéduláját említette. Cavaignac meg volt győződve e kártyalevél eredetiségéről. Cavaignac június 7-iki beszédeben e bizonyítékról így szólt:

„A kormánynak föltétlen bizonyossága van Dreyfus bűnösségére nézve. (Fetszés minden oldalon.)

Ha ez a bizonyossága nem volna meg, akkor a közjó iránt való semmiféle tekintet sem bírhatná arra, hogy egy ártatlan embert meghagyjon a bagnóban. A miniszter hozzátette, hogy most nyíltabban beszélhet, mert szavaiban semmi sincs, ami idegen kormányokat érintene.

Hat éven keresztül a kutatások ezernél több bizonyítékot szolgáltatottak, amelyek semmi kétséget nem hagynak fenn sem hitelességükre, sem szerzőjük kiletére nézve. Két irat, amelyek egyike 1894. márcziusban, a másika áprilisban kelt, czélzást tesz egy „D” kezdőbetűvel jelzett egyénre.

Ez Dreyfus, noha neve az iratokban csak a kezdőbetűvel van jelezve, 1896-ban pedig egy levelező egy levélben azt írta, hogy ha a Dreyfus-ügyben kérdést intéznének hozzá, sohasem mondaná, hogy összeköttetésben állott azzal a zsidóval. Dreyfus bűnösségét bizonyítja továbbá egy két évvel később kelt okirat is. Végül tekintetbe v e n d ő m é g D r e y f u s v a l l o m á s a .

A kormány erőt merítve az ügy igazságából, amelyet vé, nem fogja megengedni, hogy megtámadják a nemzet érdekeit. A kormány reméli, hogy holnap minden francia egy szívvel-lélekkel ki fogja jelenteni, hogy a hadsereg, amely büszkesége és hatalma a nemzetnek, erős nemcsak az ország bizalmánál, hanem eszekekedeteinek szilárdságánál fogva is”. (Élénk tetszés.)

Ezeket mondotta Cavaignac a francia kamarában, s azt is mondotta, hogy azért is valódi a kártyalevél, mert kék ezerzavál más papírra van írva, mint amelyet Schwarzkoppen rendszeren szokott használni. Honnan tudhatta volna a hamisító, hogy Schwarzkoppen kék írót szokott használni? Hogyan juthatott volna egy hamisító abba a helyzetbe, hogy megtudhassa, milyen papírost használ Schwarzkoppen? Ha tehát fenforgott egy hamisítás, azt csak a hadügyminiszteriumnak egyik magas tisztviselője követhette el, de ezt a feltevést Cavaignac nem engedte meg.

Ma Henry alezredes el van fogva. Piquard áltávolítása óta az ő őrizetére voltak bízva mindazok a titkos okmányok, levelek, táviratok, névjegyek, kártyalevelek a francia titkos rendőrség

munkájának minden eredményei. Henry a meglevő levelezések alapján igen könnyen követhette el a hamisítást. Ezzel megszűnnek azok az anyagi és erkölcsi bizonyítékok, melyeket Cavaignac a kártyalevél valódisága érdekében a kamarában kifejtett.

Most világos lett az is, hogy miért nem mutatták meg 1896-ban Piquardnak ezt a kártyalevelet, pedig akkor ő volt az informáló hivatal főnöke. Piquard Dreyfus ártatlanságát állította és Esterházy ellen gyűjtött anyagot. Gense tábornok meg is jegyezte, hogy Dreyfus ártatlansága volt Piquard fixa ideája. Könnyen ki lehetett volna őt ebből a fixa ideából gyógyítani, ha megmutatták volna neki ezt az új bizonyítékot, de ezt nem tették meg, mert jól sejtették, hogy Piquard tapasztalatainál fogva rögtön megállapította volna a hamisítványt. Ö r ö g t ö n megmondotta volna:

— Ez hamisítvány. Ny műveletlenül nem fejezi ki magát ez a tisz. Ilyen francziául nem ír művelt ember.

Szóval, ő már akkor mondotta volna azt, amit két évvel később a Zola-pörben kijelentett, amikor Pellieux felolvasta a kártyalevelet. Akkor így szólt:

— Ez az okmány a hamisítványnak minden belyegét magánhordja, az időpont, amelyben beérkezett, a hang, amelyben tartva van, hamisításnak bélyegzi. És nyomozataimmal bizonyítékát szolgáltatam annak, hogy Esterházy írta a bordereaut. A kamarai interpellációhoz új bizonyíték kellett arra, hogy Dreyfus áruló.

Amikor Piquard ezt a kijelentést tette, egyetlen szóval sem tett czélzást arra, hogy ki követhette el a hamisítást.

Piquard szerepe.

Páris, augusztus 31.

A Dreyfus-ügyben előidézett fordulathoz szellemi szerzője Piquard. Piquard alezredes fogságából levelet írt a hadügyminiszterhez, amelyben mindazokat a körülményeket apróra megismertette vele, amelyek arra mutattak, hogy a Dreyfus-ügyben szerepelt levelezőlap hamisítva van. Ettől a pillanattól kezdve Cavaignac maga vette át a vizsgálat vezetését.

Piquard-t valószínűleg szabadlábra fogják helyezni. Ennek oka egyszerűen abban rejlik, hogy épen a fővádloja, aki miatt fogságba vették, Henry alezredes önmagáról bevallotta, hogy ő egyike a Dreyfus-ügy legnagyobbn csalóinak. Piquard az egész ügyben a legszigorubbban tartotta magát a katonai reglementhez, mert még a vizsgálóbíró előtt sem vallotta be, hogy Henry volt a hamisító. Piquardnak így kellett eljárnia, mert különben megsértette volna a hivatalos titkot. Hogy Piquard mennyire minuciózusan követte az „előírást”, mutatja az, hogy minden eszközt felhasználta a védelmére, pauzákat emelt vádlói ellen, minden fórumnál bekopogtatott, de azért még a vizsgálóbíró előtt sem árulta el Henryt.

Hat hónapon keresztül fogházban kellett ülnie és csak midőn már minden mód és minden eszköz haszталannak bizonyult, volt hajlandó arra, hogy a hamisítást bebizonyítsa. Piquard fellépése azonnal gyanút keltett Cavaignacban azok ellen, akik a Dreyfus-ügyben a vizsgálatot vezették. A hadügyminisztert a vezérkarba helyezett bizalmában különösen az a szerep ingatta meg, amelyet du Paty de Clam vitt a Speranza-leveleknek hamisítása ügyében. Cavaignacot különösen az érintette nagyon kellemetlenül, hogy Patynak Esterházyval való egyetértése a vizsgálatból napnál világosabban kiderült.

Du Paty mindezekig még fontosabb bizalmi férfi volt Cavaignac-nak, mert unokafivére volt. Mikor Piquard levelét megkapta, a hadügyminiszter nem bízta a vizsgálatot Paty-ra, hanem maga vette kezébe az ügyet. Ha ezt előbb tette volna, a vezérkar és a miniszteriumot nagy blamage-októl menthette volna meg. Így azonban csak azt az időt használhatta föl az ügy érdekében, amely alatt Henry szabadságon volt. Ez idő alatt aztán minden iratot átvizsgáltatott, amely csak Henry kezén átment, ez aztán rávezette a nyomra, amely azt mutatta, hogy Henry egyike a főbűnösöknek.

Zola.

Berlin, augusztus 31.

A „Localanzeiger” párisi tudósítója Zola egy barátját megkérdezte, hogy Zola most azonnal újra kezd-e pörét.

Zola barátja azt felelte, hogy ezt csak október elejére vették tervbe. De Labori és Clemenceau felhatalmazást kaptak arra, hogy a körülményekhez képest bármikor felvehessék a pört.

Zola egyébként e szavakat mondta, amikor elment Párisból:

— Az ősszel alaposan megváltozott helyzetet fogok itt találni. Bizom a felülről származó indiskreczióban, mert sokan vannak, akik sokat tudnak.

Esterházy.

Páris, augusztus 31.

Az Elysée-palotában tartott mai minisztertanácsban Faure elnök aláírta Esterházy elbocsátását a hadsereg kötelékéből.

A revízió elkerülhetetlen.

Páris, augusztus 31.

Egy dolog kétségtelennek látszik és ez az, hogy a Dreyfus-pör revízióját a világnak semmiféle hatalmassága többé meg nem hiúsíthatja. A revízió elkerülhetetlennek látszik, csak az kérdéses még, hogy a mostani, vagy a jövő kabinet fogja azt elrendelni.

Cavaignac, amióta visszajött Meus-ből, kizárólag a vezérkar személye s viszonyaival foglalkozott, még pedig ama szempontok alapján, amelyek Piquardnak a vizsgálóbíró előtt legujabban tett nyilatkozataiban foglaltak.

Henry a hadügyminiszter előtt tett valómásában azzal védekezett, hogy ő h a z a f i a s z á n d é k b ő l é l t vissza hivatalával.

Basel, augusztus 31.

Egy francia újságíró itt meginterviewolta Bernard Lazart a Dreyfus-ügyben. Azt ismert francia író, aki nagy revizionista, a következő érdekes nyilatkozatokat tette:

— Henry és Paty a két legfontosabb személye a Dreyfus-ügynek. Henry fogatta el Dreyfust, Henry munkatársa volt az agyalágyult Sandhernek, aki azt a meghízást adta neki, hogy a Dreyfus-ügyre vonatkozó iratokat összegyűjtse. Mikor a Zola-pört megindították, a vezérkarban nem volt egyetlen tiszt sem rajta kívül, aki Piquard ellen vallani akart és tudott volna. Henry volt a vezérkarnak képviselője a Piquard ellen vezetett harcban. Az a tény, hogy Henry, akit pedig az igazságszolgáltatás büntető karja eddig elérni nem tudott, ma önmaga ellen vallani kénytelen, arra enged következtetni, hogy a körülmények kényszerítő erejénél fogva most még mások is úgy fognak járni, mint ő.

Az újságírónak arra a kérdésre, hogy mi lesz most a Dreyfus-ügygyel, azt felelte a francia író:

— Minthogy Sarrien igazságügyminiszternél már két hónap óta hever Dreyfus Lucie revíziót kérő levele, most már marad neki más hátra, mint az, hogy e k é r é s n e k e l e g e t t e g y e n . Most már nem hozakodhatnak elő azzal, hogy a hadsereg megvan sérve. Ma már világos az, hogy ki részén van az igazság.

Arra a kérdésre, hogy a Dreyfus-pör revíziója nem fog-e a hadsereg tekintélyének ártani, azt felelte az író, hogy azt egyelőre még nem lehet tudni.

Lazar ezután még arra a kérdésre felelte, hogy Dreyfusnak micsoda elégtétel lesz adandó, ha megszabadul, így szólt:

— Ezt a közvélemény fogja meghatározni. Egyelőre még nincsenek felderítve azok a rugók, amelyek ezt a világraszóló büntetést előidézték. Ma megelégszünk még annyival, amennyit eddig elértünk.

Berlin, augusztus 31.

A Dreyfus-pör revízióját most már csak hetek kérdésének tekintik. Utának itt különösen arra, hogy a németek sohasem állították,

hogy Schwarzkoppennek Esterházyval ne lett volna összeköttetése. Ezt különben létségtelenül bebizonyította Casella híres levele is. Hangsúlyozták azt is, hogy Schwarzkoppennek kötelessége volt értesüléseit ott szerezni, ahol éppen kapta.

Paris, augusztus 31.

A „Liberté” szerint a kabinet többsége, beleértve Cavaignac hadügyminisztert is, Henry hamisításának kiderítése következtében a Dreyfus-pör revíziója mellett van. A határozat közzététele az ügyben ma estére várható. A „Liberté” szerint híre jár, hogy Cavaignac hadügyminiszter még ma követelni fogja Boisdeffre tábornoktól, a vezérkar főnökétől és Gonse tábornoktól lemondásukat, mert nem voltak képesek Henry hamisításának nyomára jutni.

Paris, augusztus 31.

A „Soir” jelentése szerint a minisztertanácsban a Henry-ügy igen heves vitát keltett. Brisson miniszterelnök, valamint Trouillot és Maruéjols miniszterek erőlyesen követelték a Dreyfus-pör revízióját és bizonyos tábornokok haladéktalan elbocsátását; Cavaignac hadügyminiszter azonban azzal fenyegetődött, hogy beadja lemondását, ha fentartják a követeléseket.

Henry alezredes öngyilkos lett.

(Lapzárta után érkezett.)

Paris, augusztus 31.

(Feladatott éjjel 2 órakor.)

Henry alezredes ma borotvával öngyilkosságot követett el és meghalt. Boisdeffre tábornok beadta lemondását és Cavaignac hadügyminiszter ellenkezése dacára ragaszkodik hozzá.

TÁVIRATOK.

Az osztrák császári jubileum.

Bécs, augusztus 31. Hivatalos jelentések szerint a német császár a jubileumi ünnepségekre nem jön ide, mert egyiptomi útja arra az időre esik. Az ünnepségek november 29-től december 2-ig bezárólag tartanak. A német császári pár december 14-én jön ide és kifejezi szerencsekívánatait 6 felségének. Wladimir nagyhercegen kívül, aki a cárt képviseli, idejönnek az olasz trónörökös az olasz király képviselőjében, a szász király és neje, a román és a szerb király. (N. W. T.)

Vilma királynő koronázása.

Amsterdam, augusztus 31. A hivatalos lap külön kiadása közli Vilma királynőnek valamennyi miniszter által ellenjegyzett proklamációját, melyben köszönetet mond a népek az iránta kora ifjuságától fogva tanúsított szeretetért és ragaszkodásért és biztosítja a regens-királynét hálijáról az általa nyújtott példáért. A királynő kijelenti, hogy Hollandia nevének és zászlajának tekintélye; fenn fogja tartani és végül Istenhez fordul segítségért. Vilma királynő uralomra lépése alkalmából ma délelőtt valamennyi vallásfelekezeti ünnepélyes isteni tiszteletet tartott.

A moszkvai ünnep.

Moszkva, augusztus 31. Werder tábornok főhadisegéd Vilmos császár meghagyásából a német katonai küldöttség jelenlétében pompás koszorút tett le II. Sándor emléksobrára.

Moszkva, augusztus 31. A nemesség és a moszkvai kormányzóság képviselőinek üdvözlétre adott válaszában Miklós császár mindenképpel köszönetet mondott a kifejezett érzelmekért és azután így szólt

„Különös örömmre szolgál önöket itt látni, ahol egész Oroszország megemlékezik nagyatyám magasztos cselekedetéről, mely Oroszország javára annyira szükséges volt. Hogy ezt oly merészen megvalósította, oly békesen és oly szerencsésen megoldotta, azt a nemesség önfeláldozó és önzellen közreműködésének köszöni. Én és Oroszország ezt emlékezetben fogjuk tartani. A történelem ezt a dicső tettet aranybetűkkel fogja évkönyveibe jegyezni. A haza javáért való közös szolgálatnál a jövőben is bizalommal támaszkodom a nemességre.”

A város fejének és a városi képviselőnek Miklós császár az augusztus 28-iki üdvözlétre válaszképpen a következőket mondotta:

„Közlök Moszkva lakosságával, hogy a császárné és én nagyon meg vagyunk hatva a tegnapi szívélyes fogadtatástól. Anyám megbízott, adjam önöknek tudomására őszinte sajnálatát, hogy családi körülmények miatt az ünnepen jelen nem lehetett. Még egyszer fogadják köszönetemet.”

HIRÉK.

A népek békéje.

Ebben a pillanatban, mikor egész Európa az orosz császár békét hirdető szavainak hatása alatt áll, különösen érdekesek azok a nyilatkozatok, amelyeket uralkodók, államférfiak és írók mondtak a világbékéről.

Itt adjuk ezeket a markans megjegyzéseket:

(I. Ferencz József király.)

A béke után való vágyakozás általános. Bár megérhetném, hogy hírül adhatnám népeimnek; a veszedelem, mely a békét fenyegette, immár véget ért!

(XIII. Leo pápa.)

Semmi sem szükségesebb, mint háborút indítani a háboru ellen, és mindaz, amit ebben az irányban tenni fognak, nemcsak a kereszténység eszméinek követelménye, hanem az általános jólété is.

(II. Vilmos császár.)

Szeretném, ha Európa békéje kizárólagosan az én kezeimben feküdne. Mindenesetre lenne rá gondom, hogy soha meg ne háborítsák. Akárhogyan is van, én minden kísérletet meg fogok tenni azért, hogy senki se bontsa meg.

Az lenne a legnagyobb büszkeségem, ha békefejedelem és a béke őrzője lehetnék.

Én minden körülmények között a béke fontosságának híve vagyok. Az első lövésnek, mely a háboruban elhangzik, kiszámíthatatlanok a következményei, meg nem foghatom, hogyan vehetik némelyek a lelkekre, hogy országukat ilyen bizonytalan kimenetelű mérkőzésbe viszik.

(Umberto király.)

Azt mondják, hogy én háboruszkodni akarok? Abszurdum... Mi nem a harcok veszedelmének, hanem a békének barátai vagyunk és tudom, hogy ezek a békés érzések nem csak engem, hanem az osztrák-magyar és a német uralkodót és az orosz cárt is lelkesítik. Melyik európai fejedelem vinné ma a tüzéség és eszközeinek olyan nagyfokú fejlettsége idejében, háboruba népeit? Akárki lenne a győztes, a győzelem olyan rettenetes lenne, olyan ember-hekatombák és vér-tenger maradna a harctéren, hogy egyik uralkodó sem gondolhat a háboru esélyeire háborzongás nélkül.

(Bismarck.)

Nagy mértékben bűnös cselekedet volna két nagy nemzetet, amelynek komoly szándéka, hogy békében éljen egymás mellett... háboruba kergetni.

Az uralkodóknak és államférfiaknak az a véleménye, hogy a háboru előbb-utóbb biztosan beüt, akármi vel okolják is meg, mindig alapítan marad. Előre nem látható események megváltoztathatják a helyzetet és elkerülhetik a biztosan várt veszedelmet.

(Moltke.)

Mi mindnyájan a sokat gunyolt általános európai béke híveinek valljuk magunkat. A világtörténelem egész folyása nem ehhez a békéhez való közeledés-e? Nem látjuk-e a régmúlt idők történetében, hogy minden ember kezét emelt embartársára? A háboru most egyre ritkulnak, mert rendkívül drágák lettek. Kezdünk megbarátkozni azzal az eszmével, hogy azokat a milliárdokat, amelyeket addig a katonaság céljaira költ Európa s azokat a javakorbeli embereket, akiket egy esetleges háboru céljaira elvon a produktív munkától lassankint hasznosabb célokra alkalmazza. Nem érhetné meg Európa, ha évszázadok vagy évtizedek alatt is, az általános lefegyverzést?

A háboru legjótékonyabb tulajdonsága — a gyors befejeződés.

A legfényesebb győzelemmel végződő háboru is szerencsétlenség, még pedig a leggyőzöttre és a győzőre nézve egyaránt.

(Garibaldi.)

Az európai nemzetek képviselőinek egyesülniük kell, s az első, amit kimondanak, ez legyen: — A háboru lehetetlennek nyilvánítjuk.

A második bázis egy törvény legyen, amely kimondja, hogy minden konfliktust nemzetközi bizottságnak kell elsimítani. Ilyen módon a háboru — az emberiség ostora és átka — minden időkre megszűnik. Akkor nem lesz többé szükség fizetett hadseregre és a nép fiai, kik most a hazaszeretet és dicsőség hamis jelszavaira a vérpadra hurcoltatnak, visszatérhetnek családjukhoz, az eke mellé és a műhelybe, hogy hazájuk jólétének emeléséhez és termékenységéhez hozzájárulhassanak.

Az állandó hadi készenlét, amelyben Európát tartják, legjobban mutatja, hogy milyen rosszul kormányozzák. Ha minden nemzetet nemes módon kormányoznának, akkor megértenék és tisztelnék egymás jogait a népek s véget érnének a háboruk.

(Crispi.)

Én a béke apostola vagyok. Én a nép elnyomói ellen szeretnék háboru indítani, de nem a nép ellen. A háboru csak bolondok és erőszakoskodók kívánhatják. Hozzunk létre azt a szövetséget, amelyre nagy szükségük van a népeknek.

A béke a legnagyobb szükséglete és reménye a modern világnak.

(Gladstone.)

A militarizmus korunk legnagyobb zsaroknoksága.

Egy módja van a béke eszméje előbbrejutásának, amelyet a kormányzások korlátozott szférájában is meg lehetne valósítani és ez: egy bíróság alakítása, amely bíróságnak „Európai központi bíróság” lenne a neve. Ez a bíróság az európai hatalmak képviselőiből állana és az volna a főadata, hogy — teljesen neutralizálván magát — teljesen pártatlan ítéletet mondana a rivalizáló nemzetek vitás dolgaiban. Meg vagyok róla győződve, hogy, ha minden önzést félretennének, és igényeiket a helyes mértékre szállítanák le a nemzetek, az európai központi bíróság működésének hatása rendkívül jó lenne.

(Salisbury lord.)

Az volna a civilizáció legnagyobb diadala, ha a népek vitás dolgait nem háboruval, hanem bírósági döntéssel intéznék el.

(Björnsterne Björnson.)

A népeknek joguk van a békéhez. Kérdezd meg a munkást, kívánja-e a háboru? Vagy akar-e pénzt adni a költségeire? A felelet az lesz, hogy: nem. A háboru olyan költséges lett, hogy nem vállalhatja el és nem is akarja elvállalni. Kérdezd meg a paraszttól, hogy szereti-e a fiát elküldeni hazulról, hogy háboru menjen? Azt fogja felelni: nem! És a nép legnagyobb része munkásokból és parasztokból áll. A nép kilenczötöd része gyalogságnak tartja a háboru és nem hiszi, hogy az szerencsét is hozhatna rája. Csak egy tízötöd

az országnak védelmezi a háborút, a felsőbb osztály, mondhatnánk: a felsőbb osztály legfelsőbbje. Nekik ez a hagiománjuk.

(Guy de Maupassant.)

A háboru — ha csak gondolatok is rája, megborzadok, mintha boszorkányokról, inkvizízióról lenne szó, egy távoli, elmúlt, gyalázatos, természetellenes dologról. A háboru — verekedés! Megölni, lemészárolni! És nekünk ma, a mi kulturánkunkkal, kiterjedt tudományosságunkkal, a fejlődésnek ilyen magas fokán, ahova, úgy hisszük, hogy elértünk, mondám, nekünk ma iskoláink vannak, ahol ölni tanítanak, nagy távolságról ölni és jó sok embert egyszerre. A legesodálatosabb az, hogy a népek nem háborodnak föl és a társaság nem forrong ettől a szótól, hogy: háboru.

(Hauptmann Gerhart.)

Nagyon felemás dolog, hogy béke idején büntetik, háboruban megjutalmazzák a gyilkost. Nagyon felemás dolog, hogy a hóhért megvetjük s a katonát, aki állandóan emberölő szerszámot hord az oldalán, nagyrabecsöljük. Nagyon felemás dolog, hogy a Krisztus vallását, mely a szeretet, megbocsátás és türelem vallása, megteszszük az állam vallásának s emellett az egész népet gyilkosságra tanítjuk.

(Tolstoj.)

Korunk emberei legnagyobb részének élete és lelkiismerete állandóan ellentétben van egymással. Ezeknek az ellenmondásoknak a legfeltűnőbb része a keresztény vallásnak a felebaráti szeretetet hirdető tanai és ama kényszer között van, amelylyel az embert a háboruba küldik, gyűlöletre és gyilkosságra készen tartják, vagyis arra kötelezik, hogy egyidőben keresztény és gladiátor is legyen.

Nézetem szerint olyan durva, rettenetes és megvetni való a háboru, hogy megkezdését egy ember sem (legalább keresztény nem) veheti a lákára.

(Zola.)

Én is rajongok a lefegyverezésért és az általános békéért. . . . Igérem, hogy amit csak megtehetek, azt meg is fogom tenni a nemzetek kibékítésére. . . .

Lapunk mai száma 16 oldal.

Szeptember elsőjével új előfizetés nyílik lapunkra:

Előfizetési árak:

Szeptember 1-től december 31-ig . . . 4 frt 70 kr.
Szeptember 1-től november 30-ig . . . 3 frt 50 kr.
Szeptember 1-től október 31-ig . . . 2 frt 40 kr.
Szeptember hóra 1 frt 20 kr.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése augusztus 31-ikén lejárt, hogy a megújításról idejében gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos küldése fennakadjon.

Most belépő új előfizetőinknek, kívánságukra, szívesen megküldjük érdekfeszítő regényünk

BABEL

Írta: Augustin Filon

eddig megjelent folytatásait.

Ezenkívül új előfizetőinknek is már igényük van MIKSZÁTH KÁLMÁN

KATÁNGHY-NAPTÁRÁRA,

melyben nagyságos Katánghy Menyhért országgyűlési képviselő ur pompás öltetivel mulattatja az olvasót. Ezt a naptárt, mely diszes kiállításban karácsonykor fog megjelenni, díjtalanul küldjük szét kizárólagosan az „Országos Hírlap” előfizetőinek.

A kiadóhivatal.

— Az igazságügyminiszter Pécsről táviratozzák nekünk: Erdély Sándor igazságügyminiszter tegnap este ide érkezvén, a mai napot a bíróságok megvizsgálására szánta. A királyi ítélőtábla egybegyűlt bírói karának kijelentette a miniszter, hogy az új büntető eljárás legkésőbb két év múlva lép életbe. A miniszter behatóan megvizsgálta a törvényszéket, a járásbírókat és az ügyészséget, mindenütt megtéve észrevételeit, különösen érdeklődve a sommás eljárás életbejuttatásának eredménye iránt.

Délután kihajtatott Aidinger János pécsi képviselő kozári birtokára, ahol este szerenádval lepte meg a pécsi dalárda, melynek Aidinger képviselő az elnöke. Holnap a miniszter meglátogatja Hettvey Sámuel püspököt, ki most szent-lászlói nyaralójában időzik, holnapután pedig visszatár Budapestre.

— A hercegprimás az egyházi zenéről. Esztergomban megalakult az „Országos Czeccilia-Egyesület”, amely az egyházi zene művelését tűzte ki célul. A védnöki tisztet Vaszary Kolos hercegprimás fogadta el, aki maga is játszik orgonán. A hercegprimás Szupper Alfrédhoz, a premontrai kanonok-rend karnagyához, aki elküldte neki szerzeményeit, a következő levelet intézte:

Igen tisztelt uram!

Kiváló érdeklődéssel kísérem a tisztább és anyaszentegyházunk szellemének megfelelőbb egyházi zene művelésére irányuló és az utóbbi időben edes hazánk határain belül is sürűbben mutatkozó törekvéseket. Nagy örömmel szolgál ezért, hogy uraságod oly lelkesen iparkodik e szent és nemes ügy előmozdítására fordítani tehetségét. Fogadja szerzeményeinek szíves megküldéséért és figyelmeért meleg köszönetemet. Midőn élénken óhajtom, hogy művei, melyek e téren nálunk az elsők közé tartoznak, termékenyítőleg és ösztönzőleg hassanak szélesebb körökben is, törekvéseire áldásomat küldöm.

Vaszary Kolos.

— Személyi hírek. Dr. Levyson, a „Berliner Tagblatt” főszerkesztője pár nap óta családjával együtt Budapestben időzik. — Dr. Tolnai Lajos, a kitűnő regényíró Marienbadból, ahol a nyarat töltötte, visszaérkezett a fővárosba. — Dr. Farkas Lajos rendőrtanácsos, a rendőrség büntetői osztályának vezetője, nyári szabadságidejéről hazatért és átvette a hivatala vezetését.

— A buziási királynapok. Femesvárról táviratozza tudósítónk: A hadgyakorlatokra meghívott külföldi katonai attasék szeptember másodikán éjjel különvonaton érkeznek Buziásra. A külföldi vendégek a következők: báró Berckheim őrnagy (Franciaország), Wardrop ezredes (Anglia), Nava ezredes (Olaszország), gróf Olmtes őrnagy (Németország), Voronin ezredes (Oroszország), Centano alezredes (Spanyolország), Nazif bey (Törökország), Fudzsi ezredes (Japán) és Pantics ezredes (Szerbia). József főherceg a legújabb rendezés szerint pénteken délben érkezik Buziásra.

— Miniszterek Véghelesen. A közeli napokban diszes vendégeket vár a véghelesi kastélyba nemeskéri Kiss Pál földmívelésügyi államtitkár. El látogatnak ugyanis oda báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi és Perczel Dezső belügyminiszterek. Két napig lesznek Véghelesen.

— Tisza Kálmán Nagyváradon. Nagyváradról írják: Tisza Kálmán, ki most geszti birtokán tartózkodik, holnap, szeptember 1-én délután 5 órakor Nagyváradra érkezik. Megírta ugyanis a nagyváradi szabadelvű párt elnökének, hogy Budapestre kell mennie, de — mint megjegyezte — nem politikai okokból. Kifejezte azt az óhaját is, hogy Nagyváradon néhány órát a legnagyobb csendben, barátai, ismerősei körében akar eltölteni. Ennek dacára a nagyváradi szabadelvű párt több tagja fogja megvárni a vasutnál, este pedig a Bazár-vendéglőben vacsora lesz, melyre meghívták a generális kedvenc muzsikusat, a híres Hamza cigányt, hogy nótáival szórakoztassa.

— Bécsi politikai vita. Tudósítónk jelenti telefonon: Csinos kis botrány játszódott le ma egyik bécsi kávéházban, a Margarethen-platzon. E kávéházban szoktak a bécsi antiszemita fővezérei összeülni délutánunkint a fekete kávénál. Ma ebbe a kávéházba beretődött egy Reichmann József nevű zeneanót, egy csöndes, nyugodt férfi, hogy néhány ismerőseivel találkozék. Egy asztalnál helyet foglalt és beszélgetésbe elegyedett ismerőseivel, úgy, hogy nem is vette észre, amint később a szomszéd asztalnál telepedett Schneider, az ismert képviselő és Schwarz, kerületi előjáró.

Reichmannról a beszélgetés folyamán azt kérdezte ismerőse:

— Ön, mint reichenbergi, milyen pártéhoz tartozik?

— Én német nemzeti vagyok — felelte Reichmann.

Ezt a megjegyzést hallották a szomszéd asztalnál ülők és felfortyánva sértegetni kezdték Reichmann. Schwarz hevesen kikelve magából lármázni kezdett, hogy hogyan lehet ebben a kávéházban ilyen embereket megtűrni.

— Még csak nem is köszönt senkinek ez az ember! kiáltott Schwarz, amire Reichmann nyugodtan megjegyezte:

— Én nem vettem észre, hogy az urak nekem köszöntek, de nem is ismerem önöket.

Ez elég volt arra, hogy Schneider tetteleg bántalmazza a védtelen embert, akit skleivel püffölni kezdett, majd szakállát tépdeste és a legdurvább módon ütlegelte, Schwarz pedig úgy segített neki, hogy Reichmann megfogta, úgy, hogy Reichmann nem védhette magát.

A szerencsétlen ember súlyos sebeket szenvedett, két foga kiesett, szakála helyenkint ki van tépve, arca pedig több helyen meg van karmolva.

Reichmann a hallatlanul brutális támadás után a rendőrséghez akart menni. Schneider gnyolódva feléje kiáltott:

— Tessék, odakinn áll a kocsi, elmehet rajta oda.

Amikor azonban Reichmann fájdalomban felszisszent, Schneider így szólott hozzá:

— Ugy-e most ordítasz, te kutya Schönereerpárti. Majd meg fogunk titeket tanítani.

Reichmann még ma megtette a feljelentést támadói ellen becsületsértés és súlyos testi sértés czimén.

— Ahol nincs vesztegetés. Nagybecskereki levelezőnk írja: Ezelőtt nyolcz esztendővel megüresedett Torontál vármegyében az egresi községi jegyzői állás. Pályázott rá számos protezsált és nemprotezsált jelölt, kik közül az egyik úgy akarta magának biztosítani a győzelmet, hogy egy ezeröttszáz forintot tartalmazó levelborítékot felejtett a perjámosi főszolgabíró asztalán. Mikor a főszolgabíró észrevette a pénzt, beterjesztette az alispánnak, jelentve egyúttal, hogy a hátrahagyóját nem is sejtji. Az alispán erre hivatalosan felszólította a budapesti és helyi lapokban a kis feledékenyt, hogy egy év és egy nap alatt jelentkezzék pénze átvétele végett, különben a bitangságba jutott ezeröttszáz forint jótékony célra jut. A határidő lejárt, nem jelentkezett senki, a pénz pedig a szegényeknek jutott. Multak az évek, elfeledték azalatt az ezeröttszáz forint történetét is. Nemrég azonban levél érkezett Torontál vármegye alispánjához, amelyben nem ugyan a vesztegető, hanem annak az apja előadja, hogy fia helyett jelentkezik, ki elmebeteg és az volt már akkor is, amikor ott hagyta a kérdéses pénzüsszeget, a perjámosi főbíró asztalán. Kéri annak átszolgáltatását. Az alispán elutasította a kérelmezőt, nemcsak mert nem tudta állítását igazolni, de mert nem jelentkezett annak idején. Azonkívül a pénzt már régesrég jótékony célokra fordította a vármegye s így nem rendelkezik vele. Erre az alispán határozatát megfélebbezte a jelentkező paa. A közigazgatási bizottság azonban az alispáni határozatot hagyta helyben.

— Öngyilkos gárdista-kapitány. A bécsi társaságnak egy igen népszerű és kedvelt tagja fejezte be a minap életét erőszakos módon. Szongot Károly testőrkapitány, a legdaliásabb magyar gárdahusár, hétfőn este a testőrkaszárnyában levő lakásán agyonlőtte magát. Hogy mi volt kétségbeesett tettének rugója, azt senki sem sejtji. Mint az efféle rejtélyes esetekben szokás, a kényelemszerető közvélemény most is azt állítja, hogy a testőrkapitány ideges bántalmait ellen keresett a halálban gyógyulást. Ha tényleg így áll a dolog, akkor idegessége csak legújabb keletű lehetett, mert azok közül, akik a fiatal, életvidám katonatisztet ismerték, senki sem vette rajta észre, hogy lény, modora a legkevésbé is megváltozott volna.

Szongot kapitány a személyesített életkedv maga volt; már évek óta ott volt mindenütt, ahol az elegáns Bécs szórakozott. Többek közt a legismar- tebb és legkitartóbb törzsvendége volt ő minden elite-háznak és hívta magának „a hadsereg leg- jobb táncosa” nevet. Valóságos művész volt a parketten és mindenki természetesen találta, hogy az arisztokrácia fényes táncmulatságain ő legyen az ő előtáncos. Ilyen körülmények között magá- tól értetődik, hogy számos kalandját adták szájról- szájra. Így sokat beszéltek annak idején ama vi- szonyáról, melyet állítólag a hécsi opera egyik igen előkelő művésznőjével folytatott s a kiért, mint mondják, jelentékeny áldozatokat is hozott. A mende-monda valószínűleg ez esetben is elvetette a suíkyt; legalább tény az, hogy az illető mű- vész nő másnak nyújtotta kezét. Most újból föllele- venitük ezeket a történetkéket s a még alig harmincz- nyolcz éves gárdatiszt öngyilkosságát, aki előtt még oly szép karrier állott, zilált anyagi viszonyai- val hozzák kapcsolatba. — De aki közelebbről ismerte viszonyait, aki tudta, mily gazdag és minden áldozatra kész család állott háta mögött, az ezt az esetet is kizártnak tartja. Így tehát tettének igazi oka talán örökre titok marad. Az utóbbi időben csupán egyszer lát- tak melancholikus hangulatban; ez akkor volt, midőn körülbelül két hét előtt bucsulátogatást tett testvérbátyjánál, Szongot Tivadar városi orvosnál, mielőtt ez Ebensebe utazott, hogy ott szabadsá- gát családja körében töltsse el. Tegnapelőtt aztán az orvos sürgőnyt kapott, melyben öcsese tisztár- sai értesítik őt annak „hirtelen bekövetkezett” ha- láláról. Szongot tetemét holnap délután két óraker helyezik örök nyugalomra a központi temetőben. A beszentelést az 1. számú helyőrségi kórházban fog- ják elvégezni, melynek halottas-szobájában a rava- talt felállították.

— **Gyermek a ravatalon.** A városliget- ben, a mexikói-uton vagyunk, egy napszám- os család szobájában. Az utcséli ákáczfákon át- szűrődő napsgár betűz a lakásba egy kicsike kis halottra. A szobában összevegyül a ha- lottas szag és az alkohol-illat. A feszület és a gyertyák szomszédságában az asztalon újság- papirossal bedugaszolt csorba üveg, benne pálinka. A kis halott mellett nem virraszt senki, a szülejeknek dolgozni kell, nincs érke- zése sok könyre és sok Miatyánkra. De alko- nyatkor hazajön az anyja. A nyíló ajtón ke- resztül a szellő egy percze beviszi a fák és virágok illatát, az angusztusi forró páráit. Utolsó csókját a természetnek, amelyet rálehel a gyermekajkára, amelyen elhalt a gűgyögés. A friss légáram csak egy rövidke percze suhan végig a szobán: azután ismét az előbbi fojtott, nehéz levegő. A gyermek anyja nem állja többé: kinyújtja kezét az al- koholos üveg felé és iszik belőle egy kortyot és még egy kortyot. A szesz üdit és nehe- zebbé teszi a fejet, mint a szívet. Az asszony támoynogni kezd és forog vele az egész szoba: a fehérre meszelt falak, a Mária-kép az ágy fölött, a feszület és a kis koporsó. Közben leüti kezével a gyermek mellett égő gyertyát és a ravatal körül rémes világosság támad. Meggyulad a koporsó, azután a gyermek fehér ruháskája, és végigszaladnak az apró láng- nyelvek a kis testen is. A tüzet eloltják. A szobában nem sok kár eshetett, csupa ócska, értéktelen holmi az egész berendezés, — de a kis halott most nagyon fekete. . . . A falon függő Szűz Mária kebléhez szorítja a gyermek Jézust és némán tekint le az anyára, akinek szeme hamba fényben ég az alkoholtól.

Ehhez a megrendítő társadalomerkölcsi képhez, amely egyenesen Zola tolla alá szüle- tett, a rendőri sajtóiroda jelentése szolgáltatja a száraz szöveget:

„Figura András mexikói-ut 5. száma alatt lakó napszámossal Mariska nevű kis leánya ez- előtt négy nappal meghalt. A halottat ravatalra helyezték s készültek a temetésre. Figura András felesége tegnap a szokottnál többet tált bevenni a szeszből s részeg állapotban leütötte a kis halott mellett levő égő gyertyát, amittől meggyuladt a ruházat s a koporsódísz. Mire elolították, a kis holttest majd szénné égett. Beszállították törvényszéki orvostani intézetbe.”

— Tina di Lorenzo menyasszony. A szép olasz színésznő, aki Budapesten is vendégzerepelt, most boldog menyasszony. Vőlegénye Morello római ügyvéd, a „Tribuna” munkatársa.

— **Juliusi házasságok.** A magyar királyi köz- ponti stajisztikai hivatal „Havi Közleményei”-nek legújabb füzetéből látjuk, hogy Julius hónapban sokkal kevesebb házasságot kötöttek, mint június- ban. Míg ugyanis júniusban 8594 házasság jött létre, júliusban csak 5114 pár lépett házasságra (magában Budapesten 534). Ez a szám a múlt év július havában kötött házasságok összes számához képest közel kétszázra menő esőket jelent. Az egyes országrészek közül aránylag a legtöbb há- zasságot a Duna-Tisza közén kötöttek, a legkeve- sebbet a Dunán túl. Aránylag a legtöbb házasság Szepesmegyében jött létre, a legkevesebb Fogar- asban. Törvényhatósági városaink között a házasság- kötések számaránya tekintetében Budapest állott első helyen, az utolsón Hódmező-Vásárhely. Vegyes házasság volt 861; ebből keresztény-zsidó házas- ság 28. És pedig 15 esetben zsidó vőlegény vett el keresztény leányt, 13 esetben zsidó menyasszony lépett keresztény vőlegénnyel házasságra. A szü- letendő gyermekek vallása iránt 163 esetben jött létre megegyezés, az összes vegyes házasságok 19 százalékában, még pedig az esetek többségében (56 százalékában) az anya vallásának javára. A legtöbb megegyezés (számszerint 115) a római katolikus vallásnak kedvez, az ágostai fél javára 19, a reformátuséra 16, a görög-katolikuséra 6, a görög-keletiére 3, az unitáriuséra 1 megegyezés létesült. A 28 keresztény-zsidó házasság közül 12 esetben jött létre megegyezés, még pedig 9 eset- ben a keresztény, 3 esetben a zsidó fél javára.

— **A szérum.** Néhány laptársunk megírta a napokban, hogy a madridi orvosi kongresszus e hónap közepén a difteria-szérum használhatóságá- ról tanácskozott és e tanácskozáson dr. Pertik Ottó és dr. Fodor József budapesti egyetemi tanárok is résztvettek. Sőt egyik-másik újság hosszasan kö- zölte a kongresszus eredményeit is. A legmegbízhatóbb értesülések alapján következ- leg igazíthatjuk ki e híreket. A madridi közegész- ségi és demografiai kongresszust nem e hónap kö- zepén, hanem még a tavasz elején tartották meg. Dr. Pertik és dr. Fodor tagjai voltak ugyan e kon- gresszusnak, sőt dr. Pertik a magyar bizottság elnöke is volt, de tanári elfoglaltságuk miatt e gyi- k ű k s e m e h e t e t t e l M a d r i d b a . A k o n g r e s s z u s t e n y l e g b e v a l a s z t o t t a ö k e t a b b a a z i n t e r n a c i o n a l i s b i z o t t s á g b a , a m e l y a d i f t e r i a s z é r u m m e g v i z s g á l á s á r a l e s z h i v a t l a , c s a k h o g y e z a b i z o t t s á g c s a k k ö z v e l l e n ű l a j ö v ő k o n g r e s s z u s e l ő t t f o g ű l é s e z n i . E z t p e d i g 1900-ban, vagy 1901-ben fogják megtartani. Így hát az internacionális bizottság működésének ma még nem lehet eredménye — csak egyes jól ér- tesült lapokban.

— **A szerelmesek.** A múlt héten a „Zöld koszoru” vendégfogadóban lejátszódott szerelmi dráma egyik hőse, Nedeczky Gyula cipészszegéd tudvalevőleg még a nap meghalt. A dráma másik szereplője, Gyarmathy Józsefné apólónó épen egy hétig szenvedett a Rókus-kórházban, ahol ma éjjel borzasztó szenvedéseitől megváltotta a halál.

— **Hatvan éve plébános.** Fiumétől két óra- járányai távolságban fekszik Grobnik község, ahol szeptember 4-én és 5-én nem miundennapos ünne- psek lesznek. Akkor lesz ugyanis hatvan éve, hogy a község Juretich Mártont választotta plébá- nosának s ezt az évfordulót a község most nagy- szerűen fogja megünnepelni. Szeptember 3-án dél- után négy óraker az összes barangok megkondul- nak. Naplementekor husz mozsárlövés fog eldör- dülni s aztán kivilegítják a várost, a körülfekvő hegyeken pedig örömtüzeket gyújtanak. Este kil- encz óraker a lakosság felvonul a par. chiára, ahol üdvözölni fogják az agy jubilánsát a nép nevében. Másnap reggel öt óraker újabb mozsárlövésnek közt fellobogózzák a községet s aztán a nép katoná- zenével megy a plébánosért, akit az egész lakos- ság elkísér a templomba. Ott a jubiláns ünnepé- lyes misét fog mondani, melynek végzetével a

templomon emlékkövet helyeznek el. Ugyancsak a templomban az agy plébános pápai áldást fog osz- tani, melyre külön meghatalmazást kapott XIII. Leotól. Az ünnepek sorát nagy banket fogja bezárni.

— **Anya leánya ellen.** A nagyváradi anya- könyvvezetői hivatalban — mint levelezőnk írja — izgalmas jelenet játszódott le a napokban. Egy 18 éves leány és egy 67 éves ember bejelentették, hogy egymáséi akarnak lenni. A különös jegyes- párt csakhamar követte egy duruzsoló, mérges anyóka: a leány anyja, aki egyáltalában nem akarja megadni beleegyezését a frigyhez.

— **Megkeserüld te ezt, de meg a szépséged is!** — mondotta a leányának és hirtelen revolvért rántott elő. Le akarták fogni a mérges, öreg asz- szonyt, de mire hozzá közeledtek, már újabb fey- vert tartott a kezében, egy üveg vitriolt, amelylyel leányt és az öreg vőlegényt le akarta önteni. Azonban az ügyes hivatalszolgának sikerült a ké- szülő drámát megakadályozni.

— **Katonaszökevény betörők.** Tavaly július 6-án besoroztak katonának három fiatal embert, Rósnnyák Józsefet Pozsonyba, Sika Dezsőt Aradra és Rauch Dezsőt Budapestre. A legények jó czimborák voltak és a baróti viszonyt fen- tartották szolgálatuk ideje alatt is. Sűrűn leve- lezgettek és többnyire azon panaszkodtak, hogy milyen nehéz a katonaelet és milyen jó volna, ha nem kellene a császárt szolgálni. Ez a vágyuk nemsokára tervvé érlelődött és elhatá- rozták, hogy megszöknek a katonaságtól. Ros- nyák József és Sika Dezső, akik vidéken szolgál- tak, ide szöktek Budapestre barátjukhoz, Rauch Dezsőhöz. Itt azután betörésekkel kezdtek foglalkozni, szélhámoskodtak és többféle lopá- sokat követtek el. Később bevettek kompá- niájukba egy Hajtagos József nevű vinczellert is és most már négyen folytatták üzelmekét. A múlt héten egy betörés útján szerzett zsákmányon osz- tozkodtak meg, de Hajtagos, az új tag, nem elé- gedett meg a kapott osztalékkal és azzal fe- nyegette társait, hogy feljeleni őket, ha nem osztozkodnak igazságosan. Fenyegetéseért azon- ban meglakolt, mert a kompánia őt kegye- lenül elverte és kizárták tisztes társaságukból. Hajtagos mihelyt felgyógyult, elment a rendőrségre és bevádolta volt szövetségeseit. A rendőrség ré- széről két detektiv kiment az összekötő vasúti hid- hoz, amely alatt egy üregben tartották a betörők szerszámaikat, saját találmányu és készítményü lámpásaikat, furókat, kulcsokat és különféle eszkö- zöket és várták a három jómadarat, akik csakugyan megérkeztek nemsokára. Gyantlanul mentek a hid alá, tüzet raktak és hust sültöttek maguknak. Nemsokáig élvezték azonban a gyönyört, amit az étel nyujt az éhes embereknek, mert a detektivek csak- hamar elfogták őket és bevitték a főkapitányságra. Ülközben az egyik betörő, Rauch Dezső, megszö- kött. A főkapitányság értesítette az esetről a tér- parancsnokságot.

— **Kifosztott ékszerüzlet.** Markovits Dávidnak a csömöri-ut 5. szám alatt lévő ékszerüzletét az éjjel ismeretlen tettesek feltörték és onnan mint- egy 3000 forint értékű ékszeret elloptak. A betörők még az éjjel rejtőzhattak el a pinczében és az üzlet boltajtájához nyíló vasrácsos pinceablakot hatolhattak be. Az elloptott tárgyak a következők:

200 darab 14 karátos és
180 „ 6 karátos arany gyűrű,
20 tula óra,
6 férfi arany óra,
10 női arany óra,
45 pár különféle imitált fülbevaló,
7 darab női arany mellő gyémántokkal,
80 „ férfi ezüstóra,
6 „ női ezüstóra,
8 „ fekete női óra,
10 „ dupla fedélű férfi óra,
6 „ szivalaku medaillon,
6 pár arany karikafülbevaló,
7 darab czüst női nyaklánc és
2 nickel óra.

A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Szabászati tanfolyam.** K. né Margitay Maria első fővárosi szabászati és varrónimintáztató tanfolyamát 14. számú az előadások szeptember el- sején megkezdődnek. Ez intézetbe csak intelligens hölgyek vétetnek föl.

— Csodaszamba megy az a rendkívül jó hatás, melyet a csusz és kőszvényes bántalmakban szenvedők ennek el a híres Johnson-kendés használatával. Oly betegek, kik már 15—20 éves bujakkal az összes gyógyfűrdőket eredménytelenül keresték fel, e szer révén ideig való használatával teljesen meggyógyultak. A szer ismertető leírását ingyen küldi meg Zoltán Bela udvari szállító gyógytára, Budapest, V. Nagykoronás-utca 23., Széchenyi-tér sarkán.

Napirend.

N a p t á r: Csütörtök, szeptember 1. Római katolikus: Egyed. ay. — Protestáns: Egyed. — Görög-orosz: (augusztus 20.) Sámuel pr. — Zsidó: Elul 14. — Nap kel 6 óra 3 perczkor, nyugszik 6 óra 23 perczkor. — Hold kel délután 6 óra 25 perczkor, nyugszik 6 óra 6 perczkor reggel.

A *Belügyminiszter* fogad d. e. 10 órákor.
A *Horvát miniszter* fogad délelőtt 8—10 óráig.
Nemzeti múzeum: áfáltár, nyitva d. e. 9—1 ig. Többi tárai, köztük a *néprajzi osztály* is (Kilág-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Természettajzi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Az *iparminiszteri múzeum*, nyitva d. e. 9—1-ig és 3—6-ig.

A *Hódoló diszfelvonás*, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Egy korona története.

A ma leleplezett szenzáció, melyet néhány ellenzéki újság arra akart felhasználni, hogy hadjáratot indítson a honvédelmi miniszter és államtitkára ellen, úgy járt, mint a rossz puská szokott: visszafelé sült el. A helyett, hogy ártott volna a honvédelmi miniszternek, olyan bizonyítékokat adott, amelyek csak dicsérik hazafiasságát és gondosságát. Nem az derült ki, hogy a honvédelmi miniszter levétette egy honvédkörlelő a magyar koronát, hanem az alább közölt fontos okiratból kiderül az, hogy a honvédelmi miniszter aprólékos gondnal, körültekintő figyelemmel már régebben gondoskodott, hogy a most épülő összes hadapródiskolák a magyar állam jelvénye, a koronás czimer, méltó elhelyezést találjon.

Nem ez volt ugyan a cél, de ennek a kiderítésére jó volt egyes lapok rosszindulatu akciója.

A korona-ügyet legjobban megvilágítja a következő levél és a nyomában közölt nagy-érdeku interview:

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Engedje meg, hogy a pécsi magyar királyi honvédhadapródiskola tetőcsucsáról levett magyar korona ügyében, mint a hadapródiskolák művezető-építész a következő helyreigazítással szolgáljak:

Tény az, hogy a pécsi magyar királyi honvédhadapródiskola főépülete közpós kiszögelésének tetőcsucsára, mint csucsvégződés, egy vázát rajzoltattam, amely a magyar koronával volt lefödve.

Ez a csucsvégződés, egyszerű díszítésű szolgálván, még a mult év őszán tételt a háztető csucsára. Kötelességem bevallani, hogy mint csucsvégződés, arányaiban nem volt szerencsés és hogy azért azt már a tavasz folyamán magam akartam onnan eltávolíttatni.

A rendkívül sürgős munka miatt egyrészt, másrészt azért, mivel a főépület közép kiszögelésének két sarkán levő torony csak nemrég készült el, jónak láttam bevárni azt a hatást, amelyet a koronás csucsvégződés a kétoldalt felépült toronyokkal együtt visszaadni fog.

A hatás így sem volt szerencsés, amiért is az építő bizottság kebelében, még mielőtt Lobkovitz herczeg Pécsset járt, megbeszéltek volt azt, hogy a koronás vázát a tetőcsucsáról le-vezzük.

Vajjon Lobkovitz herczeg a koronás vázáról mondott-e kritikát? azt nem tudom, csak annyit tudok, hogy az épületet, mint kiválóan sikerült, megdicsérte.

Gromon Dezső államtitkár véleménye pedig a saját véleményemmel találkozott, amidőn a koronás váza eltávolítását elrendelte, ami meg is történt, amél is inkább, mivel a koronára, azon a helyen, épenséggel nem volt szükség, mert ugyan-azon épületrésznek közepét egy 5-50 méter magas, a Zsolnay gyárban pyrogránitból készült magyar

czimer és korona díszíti és két egymás felett elhelyezett koronára szükség nincsen.

Ezen a nevezett és az országban valószínűleg legnagyobb czimeren és koronán kívül, a telket befoglaló rúdos kapufölé is alkalmaztam magyar czimert és koronát vert vasból, ezenkívül pedig a főépület bejáró csarnokában két helyen is a magyar czimer és korona szolgál díszítésül.

Végül van szerencsém tisztelt Szerkesztő urnak tudomására hozni, hogy a honvédelmi miniszter 1897. évi augusztus hó 10-én kelt 5158. szám alatt, tehát még az építkezés megkezdése előtt elrendelte nálam, hogy az épülő-felben levő honvédfőreal, és két honvédhadapródiskola épületein az országos czimert tudniillik a magyar állam egyesített czimerét, szoroson azon czimerrajznak megfelelően, mely a minisztertanács által legujabban megállapított, alkalmazzam.

Ezek a felhozott tények igazolják azt, hogy itt nem a korona eltávolításáról, hanem csupán egy nem jól sikerült csucsdíszítés eltávolításáról lehet szó, amely csucsdíszítésen véletlenül a magyar korona is rajta volt.

Kérem a tisztelt Szerkesztő urat ezen kijelentésemet szíves tudomásul venni, miután maradok a tisztelt Szerkesztő urnak

Budapest, 1898. augusztus hó 31.

kész szolgálja

Alpár Ignác
építész.

Lapunk egyik tudósítójának Alpár műépítész a korona és az egész építés történetét így mondotta el:

— A pécsi honvédhadapródiskoláról levett korona tulajdonképp egy építési gixer, amelyért kénytelen-kelletlen magamra vállalom a felelősséget. Senki se csalhatatlan s egy túlforszírozott munka végrehajtásánál egy tévedés még nem végzetes hiba. A korona ügye az én kezdeményezésem, a levételét magam kértem s aki ismeri az új iskolák építési viszonyait, nem dob rám követezért a hibáért.

Tavaly nyáron, amikor az új iskolák ügye nyilvánosságra került, a honvédelmi miniszter több műépítésznél érdeklődött aziránt, hogy a pécsi, soproni és nagyvárad katonai iskolák terve mennyi idő alatt készíthető el. A felelet egyhangulag az volt, hogy hat-nyolcz hónap kell a tervekre.

A miniszter azonban kötelezettséget vállalt a király előtt arra, hogy az új iskolák 1898. októberben megnyíljanak. Ezt a kötelezettséget be is kellett váltania. Én tehát kijelentettem, hogy hajlandó vagyok az összes terveket két hónap alatt benyújtani. Ugy is történt. Ötven nap múlva, 1897. július 15-ére beadtam a terveket, amelyekre megfelelő tárgyalás után kiírták az árlejtést s az építést hetedfél százalék engedménnyel tizenhárom pályázó közül a Neuschloss Ödön és Marczell cégnek adták ki.

Az építéshez még tavaly augusztusban mind a három városban hozzákezdünk, s az összes épületeket ugyanabban az évben tétő alá juttattuk. A végzett munka nagyságáról fogalmát nyújtoz, hogy egy-egy helyen négy hónap alatt két millió téglát dolgoztunk fel.

Az összes épületek ma már, mind a három helyen elkészültek, most folynak a felszerelő és berendező munkálatok s október elejére valamennyi megnyitható.

De még részletesebb képet adhatok az alig egy év alatt végzett munka nagyságáról.

A pécsi honvédhadapródiskola, amely a város egyik legszebb pontján, a Makár-dűlőben huszhold területen épült, áll: egy háromemeletes főépületből, egy két emeletes tiszt-épületből, egy emeletes legénységi és ugyanolyan melléképületből, kórházból, nyári uszodából és istállóból. Az iskolában négyszáz tanulóra berendezett tantermek, háló, ebédlő, fürdő, tornatermek vannak, a legénységi-épületben száz bakára van hely. Valamennyi épület megfelelő kényelemmel van ellátva. Az építési költség egymillió százezer forint.

A nagyvárad iskola ugyanilyen. De ott loyastiszti tanfolyam is lesz s erre a célra épült egy lovarda s egy külön istálló. A villamos világításra külön gép és kazánház. Ezek miatt az építési költség is nagyobb: egymillió kétszázezer forint.

A soproni honvédfőrealiskola már kisebb. Itt csak százötven tanulóra van hely s az épületek megfelelően kisebbek, bár a beosztás a többivel egyforma. Az építési költsége is kevesebb: nyolczszázezer forint.

Ezt a három, egyszerre kezdett s egyidőben folytatott építkezést ellenőrizni, vezetni, itt is, amott is jelen lenni: nem könnyű munka. A tervekben történt tévedés tehát olyasvalami, amiért megrohatnak, de elvállalhatom nyugodtan a felelősséget.

Igaz, hogy a kérdéses korona tervét magam alig láttam. Már a tétőn volt, a főépület középrészéből kiemelkedő manzardosucson, amikor először láttam. Mondhatom, nem jól festett. A hatalmas tetőzet csucsán egy kis váza fedője volt a levett korona. Alatta a főhomlokzat parkányzatának dísz: a hatodfél méteres koronás czimerrel — bizony nem volt összhangban.

Többször beszélünk Laner Viktor tábornok urral, aki az építést a honvédelmi miniszterium részéről ellenőrzi, hogy a vázát a koronával együtt le kellene venni. De mindig halogattam. Arra vártam, hogy elkészüljön a két filligrán melléktorony és akkor az összhátás után állapíthattam meg a korona sorsát. A két torony el is készült, de magam Sopronban és Nagyváradon jártam s nem is gondoltam a kis koronára.

Ha sejtem, hogy ekkora félreértés támad ebből a szerény ötletből, bizony hamarabb is levételel. Mert a váza és a korona a magam ötlete volt. Nem volt benn az utasításban, amelyet kaptam és amely csupán a koronás czimerről rendelkezik. Ez a megrendelés, amely még tavaly kelt, így szól:

MAGYAR KIRÁLYI
HONVÉDELMI MINISZTER.

5158. szám:
é. n. 1897.

Nagyságos

Alpár Ignác
műépítész urnak

Budapest
Almássy-tér 15.

Az épülőfelben levő honvédfőreal- és két honvédhadapródiskolák főépületein az országos czimer, tudniillik a magyar állam egyesített czimere (középczimer angyalok nélkül koszorúval) szoroson azon czimerrajznak megfelelően, mely a minisztertanács által legujabban megállapított, továbbá ugyancsak ezen főépületek homlokzatain a császári és apostoli királyi felsége mellszobra teljesen azonos kivitelben, mint az a királyszobor, mely a Ludovika Akadémia előkertjében áll, a legalkalmasabb módon elhelyezendők lesznek.

A császári és apostoli királyi felsége mellszobrai Strobl Alajos szobrász tanár által, az országos czimerek pedig ily művek előállításában jártas művész által lesznek elkészíttetendők.

Ezekre való tekintettel a Ludovika Akadémia előkertje számára készült királyszobor elkészítése iránt annak idejében Strobl Alajos tanárral kötött szerződést, mintánul való használat végett, vissza-várárola g. oly felhívással adom ki ide mellékelve a műépítész urnak, hogy az épülőfelben levő honvédségi nevelőintézetek számára előállítandó hasonló három szobor elkészítése iránt a fentebb nevezett szobrász-tanárral oly szerződést kössön, hogy azzal a szobornak kellő időre való elkészülte, az eddig fizetett 3850 (háromezernyolczszázötven) forint darabonkintről mellett, teljesen biztosítottnak legyen tekinthető.

A három országos czimer elkészítése tekintetében pedig felhivom műépítész urat, hogy azoknak pontos tervrajzát az épület-homlokzatokhoz arányított nagyságmérétek szabatos meghatározásával készítse el s ugyancsak a fentebb mondottakhoz hason-

lőn megfelelő szerződést kössön s a jórággyrasom fenntartásával kötendő szerződést a vonatkozó tervezetekkel, valamint a király-székek elkészítése iránt kötött szerződéssel együtt helybenmagyis vegett hozzáam mielőbb teljesesse fél. minthogy tudvalevőleg az új művek mintázása és öntése hamarosabb időt igényel, pedig azoknak a kellő időre okvetlenül el kell készülniök.

Budapesten, 1897. augusztus 10-én.

A miniszter helyett:

Gromon,
államttkár.

Elég világos utasítás ez, amelynek alapján hatalmas és impozáns, pyrogranitból készült koronás czimert alkalmaztunk a főhomlokzatra. Azonkívül ugyanolyan czimer díszíti a bejárat kapuzatát s a főpület vestibuljének egy-egy sarkát. Szó se lehet arról, hogy bárki is, aki az épületet látta a koronával, ezt helyen valónak találta volna, mert egyáltalán nem illott bele a környezetbe.

De maga Lobbkovitz herceg, aki itt jártában tekintette meg az épületeket, nem is említtette a koronát. Rendkívül dicsérte az egész alkotást s végül szószserint így bucsuzott:

— A legszebb katonai épület ez az egész monarchiában. Igazán örvendek, hogy láttam s nem késem, hogy ő felségét erről értesítem.

E hónap 21-án járt lenn Gromon Dezső államttkár. Megtekintett mindent, teljes melegegedést nyilvánította s az összes változtatás, amit elrendelt az, hogy a király szobra előtt levő teret megnagyobbítsuk, a tisztí lakásokat parkettával lássuk el s a vázát a koronával vegyük le.

Ezekről engem egy augusztus 22-én kelt levelben értesített a pécsi építészvezetőség s én rögtön a levél vétele után táviratban ezt feleltem:

Vas Gyula honvéhadapródiskola

Pécs.

Mindent munkába venni, korona és váza helyébe nem jó semmi.

A l p á r.

Azután voltam az államttkárnál és sajnálatom fejteztem ki, hogy a koronát a vázával már előbb nem vétettem le. Szándékom volt kezdetül, és csakis a tulhajtott munka miatt feledkeztem meg a levéléről.

Ennyiből áll a pécsi korona története. Bevallom, hogy egy elrajzolt gixer, amelyben egymagam vagyok a hős, de mentésem az az óriás munka, amelyet nagyon rövid idő alatt s hiszem, elég jól végeztem el.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Szenczációs bemutató. A béziars-i arénában — mint Párisból írják — tegnapelőtt érdekes premiere volt. Szabad ég alatt, óriási közönség jelenlétében adták elő a „Déjanire” című zenedramat, amelynek szövegét Gallet írta, zenéjét pedig Saint-Saens. Több mint negyvenezer ember zarándokolt Béziarsbe; legnagyobb részük persze nem annyira az újdonságért tette meg a hosszú utat, mint inkább azért a négyszáz hektoliter bor kedvéért, amely ebből az alkalomból szabadon folyt a nyilvános kutakban. A zenekar, amelyet Saint-Saens személyesen dirigált, körülbelül másfél ezer zenészből állott. Az előadók, különösen Duc, a périsi Opera énekes, valamint Segond-Weber és Laparcerie asszonyok, az Odéon tagjai, kitünően játszottak. A közönség viharos ovációkban részesítette a szerzőket és a szereplőket egyaránt. A tolongás oly nagy volt, hogy Castelbon de Beaux-Hotes, aki százezer frank bevételről előzetesen kezeskedett, valószínűleg semmit sem fizetett rá nagylelkű ajánlatára.

* A Nemzeti Színház megnyitása. A Nemzeti Színházban harmadfélhavi szünet után holnap, esütőnapon, kezdik meg újra az előadásokat Katalin „Bánk-hán”-jával. A második előadás Eche-garay „Nagy Galeotto” című drámája lesz. Még e hónap folyamán folélevenítik Augier „Fourchambault család” című 5 felvonásos színművét. Ber-czik „Himfy dalai” című új vígjátékából már megkezdődik a próbák. Első előadása október első éleén lesz.

* Novell a Vigszínházban. Erneste Novelli, zkit ez idő szentat a legnagyobb olasz színművészek társaság október 25-én kezd meg vendég-játékát a Vigszínházban. Fel fog lépni egy Shakespeare-tarabban vagy a „Lear király”-ban vagy az „Otel”-ban, továbbá a „Port Eiquet család”-ban, a „Pete Lebennard”-ban, a „Trilby”-ben és alkalmasint a „Kisertettek”-ben.

* Bemutató a szinkörben. A városligeti szinkörben a „Kia a gyerek” című enekes bohózatból a próbák már javában folynak. A darab első előadása a jövő heten lesz.

* A Vigszínház új tagja. Heteyei Aranká, aki eddig a „Magyar Színház”-nak volt tagja, a Vigszínházhoz szerződött. Október elsején lép a színház kötelekebe.

Az új intendáns.

Gróf Keglevich István intendáns ma jelent meg először a Nemzeti Színház művészeti személyzete előtt. A színház színpadján délután fél egy órakor egybegyűltek az összes tagok és amikor gróf Keglevich István közöttük megjelent, harsány eljenzessel fogadták.

Ezután gróf Festeticz Andor igazgató, majd Mihályi Károly üdvözölte az új intendáns, aki erre a következő nagyérdékű beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt igazgató ur! Tisztelt művész ur! Fogadjak hálás köszönetemet azon meleg, rokonszenves, őszinte szavakért, amelyekkel ezen intézet s annak tagjai nevében üdvözöltek. Talán nem szerénytelenleg, ha azt mondom, hogy újat nem mondtuk előttem, hogy tudtam és ismertem azon érzelmeket, amelyeket önök tolmácsoltak, hogy ezen érzelmeik létezése nem csekély mértékben vigasztalt akkor, mikor kénytelenem voltam ezen intézet vezetésétől visszavonulni és hogy ezen érzelmeik a mai napig is kitartottak, előttem nem ismeretlenek. Ismetlem, talán szerénytelenség ez részemről, de érzem, hogy némileg ki is érdemeltem ezeket nem azzal, amit tettem, hanem amit szívesen tettem volna akkor. (Eljenzés.) Adja Isten, hogy most legalább némileg sikerüljön kivivnom ezen intézet, annak tagjai és így közvetve az ország érdekében is azt, ami akkor nem sikerült.

Midőn tehát ismét ezen nehéz nagy feladatnak nézek elébe, az első kérdésre, amelyet magamhoz intéztem kell: vajjon számíthatok-e arra, ami a legkisebb mérvű siker eléréséhez is szükséges: rokonszenvrre, bizalmunkra, támogatásukra, ezen kérdésre a felelet kész volt előttem: számíthatok rá egész bizonyossággal, ép úgy, mint önök is számíthatnak legbarátlóbb, legrokonszenvesebb érzelmeimre. Nem kívánok épen sokat igérni a személyes érintkezés dolgában, sőt előre is — fájdalom — kénytelen vagyok őszintén kimondani, hogy a jelen mostoha körülmények között gyakran lesznek azon helyzetben, hogy megtagadjam méltányos óhajtaiknak teljesítését is.

Midőn tehát a köztünk fennálló személyi viszonyt nagy örömmre és megnvugtásomra ismeretesnek merem mondani, engedjék meg, hogy röviden szóljak feladatunknak művészi oldaláról is. Ez is feleslegesnek látszik, mert hiszen önök jól tudják, hogy én mit óhajtok és én is jól tudom, hogy önök ugyanazt kívánják. De épen azért, mert már egyszer állottam e helyen és arról eltávoztam, szükségesnek tartom röviden arról is szólni, hogy miért mentem el akkor és miért jörök vissza ma. Nem mintha rekriminálni akarnék, — hála Istennek e tekintetben szerencsés jellemem van, egy fait accomplival szemben elfelejtem a mulat és annak minden keserűségét is. — hanem mert a jövő érdekében néha szükséges azt konstatálni, ami a multban történt és azt is, hogy az miért történt.

Amidőn először állottam ezen intézet élén és beléptem ezen színpadra, a Nemzeti Színház fénykorát élte, dédelgetett kedvence volt a közönségnek és általános elismerésben részesült azon fényes képnek nem volt megfelelő kerete. Egy esetet hozok fel jellemző példaképen. Intendánságom első napjaiban egy kedves kollégájuk, akinek jelenlétét ma fájdalmasan nélkülözöm, a lyukas színpadi szőnyegben elbotolva, kitérte karját. Ez jellemezte a Nemzeti Színház akkori felszerelését. Ismetlem, a kép fényes volt, de a keret nem volt megfelelő. Én akkor se voltam fiatal, de sokkal fiatalabb és vérmesebb, mint most. hevesen neki mentem a feladatnak és vásároltam egy fényes keretet, még pedig részletfizetésre. (derültség), ez egy oly bevásárlási mód, amely talán nem ismeretlen önök előtt. (Élénk derültség.) De fájdalom, ezen hosszú évekre számított részletfizetési rendszer nem lett előadva és egy év terbére irtuk azt, amibe a ke-

retnek beszerzése került. Időközben, mint minden intézménynek, amelyet talán kissé túlerőyes kézzel vezetnek, a protekció, a revolverezésnek mindenféle módja kapott lábra s akik ezen eszközökkel jogosulatlan dolgokat kívántak elérni és általam visszautasítottak, szövetkezve, ama keret beszerzésének ürügye alatt ellenem intrikálva, elérték azt, hogy távozzom kellett.

Azóta, úgy látszik, az intéző körök belátták, hogy egy szép képház csakugyan fényes keret is szükséges, legalább is a képnek megfelelő; belátták azt, hogy nem kidobott pénz és nem pazarlás az, ha egy ilyen országos intézet, mint a Nemzeti Színház, bizonyos fényűzést fejt ki, hogy nem kidobott pénz az, ha az ország és ezen intézet fényének megfelelő felszerelési költsékezés történik, mert ezen kidobott pénz ismét az által, hogy a közönséget vonzza és megfelelő alakban és formában nyújtja képet, a bevétel fokozását is eredményezi, de igenis kidobott pénz az, ami mindenféle nem helyeseibetű módon személyi kiadásokra fordítatik; észrevették, úgy látszik, azt is, hogy fősvénykedés mellett is lehet deficit. (Tetszés és derültség.)

Ezen tapasztalat alapján lettem ismét megbizva ezen színház vezetésével. De, fájdalom, most még komolyabb helyzettel állunk szemben, egyrészt azért, mert kötött kezekkel jöttem ide s mert belátták azt, amit előbb mondtam, hogy költsékezés nélkül is lehetnek deficitiek, de azon meggyőződés a mérvadó körökben még nem honosult meg, hogy pénz nélkül nem lehet, nem mondom fényesen, de megfelelően sem, egy színházat felszerelni. És most ott állunk, hogy a Nemzeti Színház nem képes adni mindazon darabokat, amelyeket köteleltsége volna előadni, mert azok sokba kerülnek és hogy azokat, melyeket előad, nem adhatja úgy és oly felszereléssel, amint az megfelelő az ország első színpadának. Ezen helyzeten változtatni, fájdalom, nincs kilátás, talán éveken át sem, mert a pénzügyi helyzet olyan, hogy egyáltalán nincs remény arra, hogy nagyobb eszközök állhassanak e célból rendelkezésünkre; másrészt azért — és ez még komolyabbá teszi a helyzetet — mert a bevételek ijesztő módon apadtak.

Ez oly komoly helyzet, hogy köteleltségünk mindnyájunknak azon kérdést intézni önmagunkhoz, vajjon megérdemelte-e azt a Nemzeti Színház, hogy a közvélemény, a közönség most nem támogatja oly lelkesen és oly feltétlenül, mint a multban, vagy egyszerű formában mondva, hogy a látogatottság annyira csökkent? Én, mint aki tíz év óta csak a nézőtérrel itélem meg a Nemzeti Színház működését, de épen azért a nézőtérrel felhangzó és uralkodó véleményt jobban is ismerem, határozottan merek erre a kérdésre nem-mel felelni. Azt hiszem, hogy önök mindnyájan azon bizonyos keserűséggel szemben, amelyet önökben a közönség ezen megcsappant rokonszenve okoz, vigasztalást találhatnak azon meggyőződésben, hogy hiszen ismerjük mi magunkat, magyarokat, tudjuk, hogy vérmérsékletünknel fogva tulzók vagyunk mindenben és így tulzó a közvélemény is, annak megnyilatkozásai is fluctuatióknak vannak alávetve, amelyek igen gyakran igazságtalanok, de szerencsére rövid ideig tartanak. A közvélemény tuloz mindig és természetesen mint mindenben, jóban és rosszban is és még inkább a rosszban, élen áll a sajtó és az is tulzó mindenben. Amint tulzás volt, amit gyakran hallottam, hogy a Nemzeti Színház magasabb művészeti nívéan áll, mint a bécsi Burgszínház, vagy mint a Comédie Française, épúgy tulzás az, ami az utóbbi időben gyakran hallatszott, amidőn egy kétségelentül jeles művészekből álló, de a művészeti fejlődés kezdetleges korszakában álló fővárosi színház tulzottan dicsőre, azt hangoztatták, hogy az jobb előadásokat produkál, mint a Nemzeti Színház. Hiszen ezen tulzást az egyes darabok előadása után is tapasztalhatjuk; midőn ez előadás végén a közönség részéről mindig azt halljuk, hogy tíz ember közül kilenoz vagy azt mondja, hogy isteni, vagy azt, hogy förtelmes, az egyes művészről azt, hogy angyal, vagy azt, hogy démon; mindig tulozva dicséretben, mint gáncsban egyaránt.

És mondhatom, ez történt most a Nemzeti Színházal szemben. Némj jogosultsága vantalán annak, ha azt mondják, hogy számos jó darab van, amelyet elő kellett volna adni, de akik palczát törnek azért, mert nem adták elő, azok nem tudják, hogy ez nem volt lehetséges, mert nem volt pénz, mert ismét a nervus rerum hiányzott. Az ószáj-tékban talán lehet, hogy ezen visszahatás, amely a közönség és a színpad közt fennállt, bizonyos kedveltséget szült a színpadon, de azt hiszem, hogy ez is csak olyan ideleges fluctuatió, amint a másik és hogy rövid idő alatt a régi rokonszenves és a régi viszony a Nemzeti Színház közönségé és színpada közt fog helyreállni. Én amidőn ezt hangalyozom, tesszem ezt a kövűző okból: Ha az előbbi szomorú képpel szemben azt a kérdést intézem magamhoz, hogy mi a tévedés, erre a fele-

let csak egy lehet és ez leszen feladatunk első sorban: a közönség rokonszenvét visszatartani! És ez jó műsor után el is érhető. Felszerelésünkkel nem fogunk imponálhatni a közönségnek, sőt jogos igényeit sem elégíthetjük ki, mert arra elegendő pénzünk nincsen. Itt csak egy mód áll rendelkezésre és ennek a teljesítése az önk kezében van: többet tenni, mint amennyi lehetséges, teljes művészeti lelkesedéssel nekimeenni a munkának azért, hogy visszanyerjük pénz nélkül is azt, amit más színházak fényes kiállítások által elérnek, mutassuk meg azt, hogy művészi lelkesültséggel rövid idő alatt vissza tudjuk hódítani a közönség rokonszenvét. (Éljünk helyeslél, éljenzés.) Takarékoskodással a Nemzeti Színháznál mi nem tudunk elérni semmit, mert nincs miből megtakarítani, de tudunk a szellemi működés terén tisztán a művészet hatása által eredményt elérni, még pedig rövid idő alatt. (Igaz! Úgy van!)

Ami a költségesebb darabokot illeti, meg vagyok győződve, hogy azt az előbb jelzett nehézséget egy bizonyos merészséggel meg lehet oldani. Ha talán eddig azt mondták, hogy ezt, vagy amazt a darabot várja a közönség, de nem lehet azt előadni, mert nincs arra pénz, én azt mondom, legyünk merészebbek s adjuk elő pénz nélkül, minden költség felszerelés mellőzéseivel. Adjunk minden darabot, ha zükséges és ha másképp nem lehet, hát rongyokból kifoltozott jelmezekben, öszszetákoltt butorokkal, de adjunk minden jó és vonzó darabot és adjuk oly jó előadásban, amely képes legyen megszüntetni ama túlzott, százszorosán túlzott ellenvetést és kifogást, amely a közönség némely részében felhangzott. Ha ezt nyújtjuk, meg vagyok róla győződve — amint a tisztelt szónokuk is hangsúlyozta — a legrovidebb idő alatt meg fog szűnni a panasz és soha többé felhangzani nem fog.

Ma, amidőn másodszer átveszem ezen intézet vezetését, szükségesnek tartottam némi világgosságot vetni arra, ami a múltban történt és összevetni azzal, ami most fog történni. Én az akkortól eltérve, nem fogok fényes keretet vásárolni, mert erre — ismétlem — nincs pénz, hanem karöltve azokkal, akiknek ez a kellemetlen feladat jut, foltozni, enyvezni fogjuk azt, ami van; önéket pedig arra fogom kérni, játszanak olyan szépen, olyan jól, buzgón, amint csak tudnak; akkor, meg vagyok győződve, a legrovidebb idő alatt el fogjuk érni azt az eredményt, hogy a közönség ismét nap-nap mellett meg fogja tölteni a színházat.

Ez az egyik része az én programomnak. Fájdalom, hogy ugyanazon okok, amelyek a nervus rerumot illetőleg felhoztam, nemcsak a felszerelés kérdésére vonatkoznak, hanem arra is, hogy — amint mondtam — gyakran kénytelen leszek méltányos kérések teljesítését megtagadni. Megjegyzem azonban, hogy ha jobban fognak menni a dolgok, meg fognak változni ezek a viszonyok is, és ezzel át is térnek programom másik részére. Meg vagyok győződve, hogy amint rövid idő alatt javulás fog beállni az irányban, be fog állni bizonyos fordulat az intéző körök nézetében is, meg fognak szűnni azok a szűkkeblű nézetek, amelyek eddig a színházak dolgában uralkodtak, be fogják látni, hogy a színház nem azatócabolt, amelynek ki lehet számítani kiló és forint szerint az üzletet. (Éljünk tetszés.) Be fogják látni, hogy a színház működését nem szabad olyan ingadozásoknak kiténni, amelyek beállanak, ha a művészi kérdésekre nézve örökké a pénzügyi kérdés a döntő, hogy azt olyan alapokra kell fektetni, amelyek örök időkre csak a haladást teszik lehetségessé, a hanyatlást pedig, még időlegesen is, amit egyes emberek távoldása vagy szeszélye, pazarlása vagy fősványkedése okozhat, kizárják.

Ezek a szilárd alap csak úgy képzelhető, ha olyan rendelkezési alapot teremtenek, amelyből a felszerelésről — eltekintve egyes intendáns vizsgálástól vagy szeszélyétől — állandóan lehessen gondoskodni; másodszer, ha ezt a színházat, amelyet a jól emlékszem, 52 év előtt mint ideiglenes színházat építettek, valahára állandóan megépítik, itt vagy máshol, fényezés nélkül, de úgy, hogy az teljes mértékben képes legyen megfelelni azon nagy, magaslatos feladatnak, amelyet 52 évvel ezelőtt is kontemplált az, aki ezt a telket a magyar színművészetnek adományozta. Ez tehát programom második pontja: az új Nemzeti Színház létesítését lehetőleg előmozdítani.

Minden feladatot elérni egy ember nem képes. Ez az önk kezében van. Ha eléri önk az előbb jelzett eredményt, hogy a közönség szívében ismét ott fog élni a Nemzeti Színház, akkor a nagy közönség szívbeli érzelmek ezek eszére és akaratára is fog hatni, akik színházaink sorsát intézik, és nem lesznek képesek többé hidegen visszautá-

sítani és megtagadni azt, ami ezen intézet fejlődésének szilárdítására és így a magyar közművelődés érdekében is okvetlenül szükséges.

Ezek a feladatok azok, amelyeket részemről csak mint óhajításaimat fejezek ki: ismétlem, én magam azokat teljesíteni nem leszek képes; de ha megélem azt, hogy önk ez eredményeket elérik, szívem legfőbb vágya teljesítve lesz. Isten áldja meg önéket (Zajos tetszés és éljenzés.)

Az intendánst ezután még Szigeti Imre üdvözölte a Nemzeti Színház nyugdíjintézete nevében.

FŐVÁROS.

(Vásárcsarnok a Károly-kaszárnyában.) Szeptember 7-ikén, szerdán lesz a nyári szünetek után az első közgyűlés. Ennek napirendjére több fontos tárgy van felvéve. Ezek közt egyike lesz a legérdekesebbnek az a kérdés, vajjon a Károly-kaszárnya egy részét átalakítsák-e ideiglenes vásárcsarnok céljaira, vagy sem. Értesülésünk szerint a IV., V. és VI. kerületbeli (belvárosi, lipótvárosi és Terézvárosi) bizottsági tagok határozottan amellett lesznek, hogy a Károly-kaszárnyát használják föl erre a célra, annál inkább, mert az ő számításuk szerint, ha ez az ideiglenes vásárcsarnok csak négy-öt évig is maradhat a Károly-kaszárnyában, már nemcsak behozza az átalakításba fektetett összegte, hanem tiszta jövedelmet is ad.

(A sikló is villamos lesz.) A kötélen járó budai hegyi vasutat is elérte a lóvasut meg a gőztramway sorsa: átalakítják villamos územre. Ennek a reformnak az oka az, hogy a sikló hajtóerejét szolgáltató gőzkazánok, noha füst- és hangfogó készülékkel el vannak látva, még mindig sok kellemetlenséget okoznak a királyi palota egész környékének. Ez a körülmény arra indította a kereskedelmi minisztert, hogy a siklónak villamos územre való átalakítására felhívja a budai hegyipálya-társaságot. A társaság most tanulmányozza a metamorfózis módjait; javaslatát legfőképpen az év végeig fölterjeszti a kereskedelmi miniszteriumhoz.

VIDÉK.

* (Közszégi jegyzők országos gyűlése.) A közszégi jegyzők szeptember hónap folyamán országos gyűlésre jönnek össze Budapestre. A gyűlés szeptember 19-én és 20-án lesz a pestmegyei székház dísztermében. A jegyzők régi elnöke Kuncze Imre török-szentmiklósi jegyző fog elnökölni a gyűlésen, melyen a jegyzői kar fontos érdekeiről fognak tanácskozni. Az előkészítő bizottság már szétküldte a meghívókat és a tárgysorozatot.

* (Pestmegye közigazgatási bizottságából.) Pestmegye közigazgatási bizottsága szeptember 9-én, pénteken ülést tart a budapesti központi vármegyeháza dísztermében.

* (Népgyűlés az önálló vámtérületért.) A kecskeméti függetlenségi és 48-as párt az ottani ipartársulatok részvételével vasárnap, szeptember 4-én az önálló vámtérület és a nemzeti bank érdekében népgyűlést rendez. A gyűlésre Kossuth Ferencz és több más függetlenségi párti képviselő is leutazik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A börtönbíróóság illetékessége. Érdekes határozatot hozott a napokban a kuria egy pörben, mely a budapesti tőzsdebíróóság előtt indult meg. A tőzsdebíróóság lezállította a maga illetékességét, a kuria pedig odaválónak mondta ki a kérdés eldöntését, kijelentve, hogy: a tőzsdebíróóság illetékességét nem kifogásolhatja az alperes, noha a kötlevelel látható aláírás sem tőle, sem megbízottjától nem származik, ha az abban érintett ügyletnek egy része minakét fél részéről már teljesített s így alperes a kötlevelet magának utólagosan elfogadta. A megokolás így szól: Alperes a kötlevelelben foglalt ügyletet a tárgyaláson nemcsak elismerte, hanem a kötlevelelben érintett ügylet egy része mindkét fél részéről teljesített is a így alperes az ügyletet még az esetben is, ha a kötlevelelben látható aláírás tényleg nem alperestől, illetve megbízottjától származott volna is, magának utólagosan elfogadta: Következésképp az abban foglalt összes feltételek s így a budapesti áru- és értéktörvény választott bíróságára vonatkozó kikötést is megérvé tette.

— Krivány alkaszatásai. Aradról írják, hogy a Krivány János alkaszatásában való bűnrészesesség gyanúja alatt letartóztatott Keresztes Ákost tegnap délután — a királyi ügyész indítványára — szabadlábra helyezték.

Krivány első áldozata tehát, a lázas hajszá első bűnbakja, vissza nyerte szabadságát, nem is a saját kérelmére, hanem a köztudó javaslatára folytán. Dr. Meszlényi Antal királyi alügyész tegnap délután küldte át Köller János vizsgálóbíróhoz indítványát, melyben a vizsgálati fogságban levő Keresztes Ákos szabadlábra helyezését javasolja. A vizsgálóbíró Schwéger Alajos főszámvevő kihallgatásával volt épen elfoglalva, így nem határozhatott rögtön az indítvány felett.

Délután négy órakor felhívta a fogházból Keresztest. Felolvasta neki az ügyési indítványt — melyet ő is magáévá tett — s nyomban a szabadlábra helyezési végzést is. A végzést rövid indokolás kíséri, ugyanazokkal az okadásokkal, melyeket az ügyész indítványához fűzött. Miután azok az okok, melyek Keresztes letartóztatását szükségessé tették, továbbra már nem veszélyeztetik a vizsgálatot, miután a vizsgálat már oly előrehaladott stádiumban van, hogy a büntársakkal való összebészélés, vagy esetleges nyomok eltüntetése alig lehetséges s miután végül Keresztes Aradon ingatlanl és üzlettel bír, szökése fel nem tehető — szabadlábra helyeztetik. Aradról való eltávóztatása esetén azonban köteles ezt a vizsgálóbírónak bejelenteni, csak annak engedélyével távozhat s idézésre mindenkor köteles megjelenni.

Keresztes látható örömmel hallgatta a vizsgálóbíró szavait, néhány köszönő szót mondott s azt kérdezte:

— Mikor mehetek haza?

— Rögtön, felelte Köller.

Erre Keresztes kocsit hozatott s délután öt órakor már odahaza volt, kapa-utcai lakásán. Képzeltető, hogy neje mily örömmel fogadta. Otthon különben már délben tudták, hogy még a tegnapi nap folyamán hazamegy Keresztes, ügyvédjétől, dr. Fényes Kálmántól.

Keresztes Ákost épen ma hathete, július 20-án délután tartóztatták le.

— Tolvaj a Dunában. A télen zabot loptak a Pollák Bernát istállójából, de a tolvajok megjárták. Amint ketten, Bitter József és Kunz Nándor, a három zsák zabbal odébb akartak állani, Polláknak egyik cselédje üzbe vette őket. A soroksári-utcából a Duna felé futottak s különösen Bitter, aki maga is a meglopotott gazda szolgálatában állott mint kocsis, igyekezett elmenekülni, de az üldöző már a nyomában volt. Ekkor Bitter József, nem sokat latolgatva a dolgot, merész ugrással belevetette magát a holt Dunaágba s szépen átuszott a másik partra. Am a szerencsétlenül ez a merész vállalkozása sem segített, mert mikor a szárazra ért, csak lefűlétek. Így történt, hogy a törvényszék Bakonyi Kálmán bíró elnöklésével ma mind a két tolvajt felelősségre vonta s úgy Bittert, mint Kunz Nándort hét-hét havi börtönrre ítélte.

— Egy végrehajtó, aki alkaszat. Az eperjesi királyi törvényszék — mint ottani tudósítónk írja — Suba István bártsai végrehajtót többrendbeli alkaszatás miatt másfél évi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész és az elítélt is felebbeztek.

— A nádkőfalvi takarékpénztár ügye. Két esztendeje körülbelül, hogy a nagyikindai törvényszék letárgyalta a nádkőfalvi takarékpénztár hírhedt bűnpörét, amelyben Basch János takarékpénztári igazgató, Fuchs Mihály pénztáros és tizenhárom igazgatósági tag voltak a vádlottak. A hűtlen sáfárok elalkaszították az intézet ötvenezer forintnyi alapitőjét s azonfölül még vagy 160.000 forint kalódott el a kezükön. A nagyikindai törvényszék Basch János igazgatót hat esztendei, Fuchs Mihály pénztárost két esztendei fegyházra ítélte el, a többi tizenhárom vádlottat pedig fömentette a vád alól. A monstre-bűnpör aktái a kuria kerületek fel, amely Sélley Sándor elnöklésével Frenrefez István előadása nyomán már két nap óta tárgyalja a nádkőfalvi takarékpénztár bűncselekedeteit. Ítéletre valószínűleg csak holnapután kerül a sor.

= A bajtál. Tulajdon, az ismert teniszvári mérlegkeverő... mint megírta — Felletár E. országos vegyésznek adták az analízis vegyit. Felletár véleménye most érkezett meg a teniszvári törvényszékhez. A szakértő vegyész véleménye szerint a folyadékokban nagymennyiségű arzénium van. Az ügyre vonatkozó összes iratokat átlették a királyi ügyésznek.

SPORT.

+ Egy kis statisztika. A budapesti nyári meeting befejeztével egy kis statisztikát állítottunk össze. A szenzációs meglepetésekben gazdag meeting nagyon bulvár ütött ki a fogadókra nézve. A tíz nap alatt összesen hetven futam került döntésre. Nem számítva egyes lovaknak több ízben történt futását, összesen 524 lo futott, melyek közül csak 17 favorit vált be. Tehát 53 futamban elhanyagolt lovak voltak elsők. A levált favoritok a következők voltak:

Gábor (3 reá), Mirkó (3), Chryseis (1 1/2 reá), Tricky (5 reá), Gonosz (2), Deaf et Dumb (pari), Emanek (2), Gonosz (2), Mauritus (pari), Aidomás (pari), Zászlós (2), Foth Park (1 1/2 reá), Suttva (pari), Weatherbound (3 reá), Pagat ultimo (2 1/2 reá), Estera (1 1/2 reá), Páratlan (1 1/2 reá), Dogma (1 1/2 reá), Marasca (2 1/2 reá).

A legnagyobb outsider Hebe (5 : 136) volt, a 30 krajezáros helyen Mary Ágnes (5 : 190). A legnagyobb favorit Zircz volt, melynek győzelme után csak a tétet fizette vissza a totalisator. A legnagyobb helyosztályokot pedig Euska tiktetjére (25 : 515) fizették. Összesen 394.000 koronát és három tiszteletdíjat osztott ki a lovaregylet. A legtöbbet 63.850 koronát Dreher Antal nyerte a lovával. Utána Schossberger Lajos következik 50.000 koronával. A jockeyk közül legtöbb győzelmet aratott Sharpe és Adams : 9—9-et, utána következnek Wilton 7, Hyams 6, Bufford S. 5, Peake 4, Poole 4, Gilchrist 3, Cleminson 3, Huxtable 2, Marsh 2, Hesp 1, Laznik 2, Barker 2. A gátversenyekben May 6, Williamson 2, Wheeler 2 és Hesp egy győzelemmel osztozkodtak.

+ Blaskovics Ernő új trainerja. Blaskovich Ernő J. Reeves trainertől elvette a lovait s E. Hesphez adta trainingbe. E Hesp, a Kincsem-trainer fia jelenleg Luczentbacher Miklós lovait gondozza Gődön. A két istálló most együtt lesz.

+ Gagerl legközelebbi futása. Gagerl, a Szent István-díj győztese legközelebb a Jubileum-díjban fog futni.

+ Esterfi. Rohonczy Gedeon Esterfi a budapesti őszi Szt. Legerig nem fog a nyilvánosság előtt megjelenni.

A HIVATALOS LAPBÓL

Magyar név. Kiskoru Löwenstein Ödön makói lakos Makaira, Kronovicszer Zsigmond budapesti lakos Kardosra, Janovacz József kis-apathi kantortanító, valamint kiskoru gyermekei Szidonia, Stefánia és Imre Jokutira, kiskoru Löwy Ella pozsonyi lakos Lenartira, Klein Simon szolgabírosági irnok apatini lakos, valamint kiskoru gyermekei Béla, Leontka és Aranka Székelyre, Blum Salamon Szoinokon állomászó 63. gyalogezredbeli I. osztályu számvivő altiszt Ballara, kiskoru Schwarz Jenő, Tivadar és Andor seimecz- és belabányai lakos Katalira, Silberstein Vilmos budapesti lakos, valamint kiskoru fia Marczel Szilárdra, Spielmann Abraham budapesti lakos Hegedűsre, kiskoru Michnya Mihály pénzügyi vizgató budapesti lakos Munkácsira, Schlesinger Jakab budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Malvin, Vilmos, Irma, Ilona, Mór, Jozefa, Margit és Sándor Somostra, Kohn Tivadar budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Lili Vignázóra, kiskoru Gottlieb József és Béla szentandrási lakosok Gondara, Wirtschalter Imre budapesti lakos Vermesre, Kasats Sándor máv. pályász nasicezi lakos, valamint kiskoru fia Gyula Kisfaludira, Krausz István máv. pályafelv. vámos-őrvezet. lakos, valamint kisk. gyermekei. Rozália, Andras, István és Frigyes Nagyra, Kirschner Miksa máv. foelénör budapesti lakos, valamint kiskoru Sándor, Andor, Ödön és Olga gyermekei Királyra, Adler Gyula máv. mozdonyvezető győri lakos, valamint kiskoru Gyula, Júlika és Mariska gyermekei Aradra, Buzner István máv. alkalmazott győri lakos Ajkaira, Bauer József máv. mozdonyvezető győri lakos, valamint nagykoru József és kiskoru Ödön, Imre és Teréz gyermekei Bazonyira, Császár Gyula máv. iroda-altiszt budapesti lakos Kenderre, Ester Janos máv. hivatalnok vasvári lakos, valamint Ernő kiskoru fia Pósaíra, Hajder Hershó máv. hivatalnok budapesti lakos Hajdura, Hócz, Ferencz máv. iroda-altiszt budapesti lakos, valamint kiskoru József, Ferencz, Mihály és Arthur gyermekei Fegyverre, Hóbauer Ferencz máv. főmozdonyvezető budapesti lakos, valamint Kornelia és Katalin kiskoru gyermekei Radóra, Rusch Kornel

máv. rakétaüzem budapesti lakos, valamint kiskoru Jolán gyermekei Károlyra, Károly máv. mozdonyvezető győri lakos, valamint kiskoru Anna és Alojzia gyermekei Hazára, Kun erhánelvez. Ignacz máv. alkalmazott győri lakos Horváth Károly Mátya máv. alkalmazott győri lakos Károly, Károly Ferencz máv. alkalmazott győri lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Ferencz, Teréz és Magdolna Aranyra változtatták át vezetéknevüket a pénzügyminister engedélyével.

Árverések a fővárosban. Zupka András ingóságai VIII. kerületben 24. szeptember 1. Dunáth Samu ingóságai X. kerületben szeptember 1. Fodor J. Lipót ingóságai III. kerületben 27—29. szeptember 1. Buda László ingóságai X. kerületben 28. szeptember 1. Károly Mária ingóságai VII. kerületben 1. és VII. kerületben 40. szeptember 1. Jesuvs Mor ingóságai VIII. kerületben 3a. szeptember 2. Ötörös S. ingóságai VII. kerületben 37. szeptember 1. Vörösmarty nyomda és kiadóvállalat részvénytársaság ingóságai VIII. József-kört 14. szeptember 1. Dr. Band Lajos ingóságai VI. kerületben 20. szeptember 1. Mantner Pál ingóságai Budapestben szeptember 1. Buchwald Lajos ingóságai VIII. kerületben 34. szeptember 7.

A vidéken. Lázár Árpád ingatlanai Guradobra Déva községében szeptember 28. Újabb Somogyi Sándor ingatlanai Berhida (Veszprém) községében szeptember 15. Renner Istvánné ingatlanai Soroksár (Budapest) községében szeptember 26. Haman Jozefin ingatlanai Ujvidéken október 5. Stüder György ingatlanai Szombathelyen október 31. Tyovits Arzén ingatlanai O-Bessen december 15. Bieher János ingatlanai Billeden december 19. Czupy Janos ingatlanai Szombathelyen október 19. Fuleki László ingatlanai Ládbesenyő (Édelely) községében szeptember 20. Orbán József ingatlanai Csipregben szeptember 20. Kroó Mina ingatlanai Munkácsen december 8. Benkes János ingatlanai Kecskemeten október 10. Mikolics Ferencz Kálmán ingatlanai Pécsen november 29. Reisinger János ingatlanai Liptód (Mohács) községében október 26. Sipos Imre ingóságai Széchenyben szeptember 1. Jármy Odón ingatlanai Kis-Várdában szeptember 21. Grosz Márton ingóságai F.-Aimáson (Halmi) szeptember 5.

Pályázatok. A győri pénzügyigazgatóság számvevőszékét számtiszt állásra, fehértemplomi törvényszéknek aljegyzői állásra, a zilahi pénzügyigazgatóságnál vezérjegyzői állásra, a monori adóhivatalnál gyakorló állásra, a bethleni (Décs) járásbírósnál telekkönyvezetói állásra, a szászrégeni (Marosvásárhely) járásbírósnál segédtelekkönyvezetói állásra, a kézd-vásárhelyi törvényszéknek bírói állásra, a huszti (Máramaros-Sziget) járásbírósnál irnoki állásra lehet a folyamodványokat benyújtani.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő olcsó aprított kényes kapható ur ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesterszabást végzőnk előkelő hárvev biztosítja a munka kivételét pedig az üzlet képe elárulja. Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjúvalóban gyönyörű mintájú kelmékből.

Karácsonyi és Társa

IV. ker., Muzzeum-körút 39.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, augusztus 31. (C. T. B.)

Table with 3 columns: Item, Aug. 31. cents, Aug. 30. cents. Rows: Buza szeptemberre, deczer berre, Tengeri szeptemberre.

Chicago, augusztus 31. (C. T. B.)

Table with 3 columns: Item, Aug. 31. cents, Aug. 30. cents. Rows: Buza szeptemberre, Tengeri szeptemberre.

Mezőgazdaság.

Jégkárosultak segélyezése. Mint Veszprémből jelentik a megyei jégkárosultak segélyezése ügyben-bizottság alakult, mely Fenyvessy Ferencz főispán elnöki-se alatt Kolozsváry alispánból, Óváry Ferencz képviselőből, a gazdasági egyesület alelnökéből, Reo Jenő közgazdasági előadóból és a jégkárosult járásek főszolgabíráiból áll. A bizottság elhatározta, hogy az alispán Óváryval és Reo Jenővel egyaránt a jégkárosult községeket a szükséges segély művelésnek megállapítása végett. Az alispán felhívására eddig közel 400) forint és nagymennyiségű vetőmag gyűjtés...

Magyarország gabonatermése. Ismételtlen említettük, hogy a „Neue Freie Presse“ milyen baklövés követett el a földmivélsügyi miniszterium által közzétett termésbecslések közlésénél és hogy e körülmény mily nagy mértékben károsította a bécsi gabonatermés iránzatára kihatva, a magyar gabonakereskedelmet is. Ma végre megszólal a „Budapesti Tudósító“ és helyreigazítja a bécsi lap közlését azonképen, amint azt mi már három nap előtt megtettük. Ennek következtében reméljük, hogy németnyelvű lapjaink végre tudomást vesznek a dologról és a külföld előtt legalább rektifikálják a „Neue Freie Presse“ tévedését, amely alkalmas volt kompromittálni földmivélsügyi kormányunknak nagyjelentőségű munkáját.

Állami ménlovak vásárlása. A földmivélségi miniszterium felhívást intéz azokhoz a lótulajdonosokhoz, akik tenyésztési czélokra alkalmas ménlovaikat eladni akarják, hogy alább nevezett napokon és helyeken működő bizottság előtt azokat mutassák be. A bizottságok Kaposvárt, Makón, Kisvárdán, Zsibón, Nagybecskerekén, Töke-Terebesen, szeptember 15-én, Zalaegerszegen, Kolozsvárt és Temesvárott szeptember 17-én, Szabadkán és Szarvason szeptember 19-én, Nagyváradon, szeptember 21-én, Érsekújváron szeptember 22-én és Budapestben október 11. és 12-én fognak működni. és a közelebbi helyre nézve felvilágosítást adni. városban az illető vásár helyhatósága fog az időre akármelyik helyen elővezethetik lovaikat s minden tandó ménlővásár keretében lesz. A tulajdonosok Budapestben a szemle a Tattersallban megtartar...

Ipar- és kereskedelem.

Huszkivitel Magyarországból Angliába. A múlt héten több előkelő angol huskereskedő-vállalat megbízottja tartózkodott Budapestben a végből, hogy tájékozódást szerezzen azíránt, vajjon nem lehetne-e Magyarországból nyershust exportálni Angliába. Néhány nagy huskereskedő-cég, mely a világ minden részéből szállít nyershust London mérhetetlen fogyasztásának fedezésére, hajlandónak nyilatkozott arra, hogy kísérletet tegyen magyarországi sertéshussal s esetleg juhussal is, budapesti vállalkozó pedig szintén akadna. A fentemlített londoni ur ideérkezése nagy aktualitást ad e kérdésnek s ha a kormány megadja azokat a könnyítéseket, nevezetesen a szállítás tekintetében, melyek a vállalkozás létrejöttéhez szükségesek, úgy még az ősz folyamán megkezdődhetnek a huszállítás Anglia felé. Ennek a friss hus szállításának annál is inkább nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk, mert főképp hizott ürünk értékesítésére nyilvánulnak jobb kilátások, másrészt azonban a jelenleg Bécsben értékesülő hizott marháink forgalmában is a bécsi piac versenytársat kapván, a hizott marhák értékesítése válhatnék kedvezőbbé.

Osztrák fegyvergyár. Most, hogy a büntető bíróság, ugy látszik, erélyesen beleavatkozik a vállalat ügyeibe, megmozdult az igazgatóság lelkiismerete is. A mai tőzsdén az a hír volt elterjedve, hogy Taussig ur, a társaság alelnöke és pénzügyi kapacitása, lemondott állásáról. Egyidejűleg jelentik, hogy az igazgatóság szombaton ülést tart, amelyen határozni fognak a felett, vajjon nem volna-e tanácsos rendkívüli közgyűlést összehívni, amelyen valahogyan el lehetne intézni a dolgot úgy, hogy a büntető bíróságnak ne maradjon tenni-valója.

Bihar-aztlygi olajipar-részvénytársaság. E társaság ma tartotta közgyűlését. A lefolyt üzletév — a petrolenminimító gyárak közt uralkodó heves verseny folytán — csak 1426 forint 97 krajezár tiszta nyereséggel zárult, amelyet a tartalék-alap szabályszerű javadalmazása után, a jövő üzleti év számlájára vezetnek elő.

Örös kikészítési forgalmunk Magyarországra folyó évi július hónapban 68.020 q. buza hozatott be, legnagyobb részben Romániából. Az 1897. év megfelelő hónapjánál kimutatott buza behozatal mennyisége 28.235 q.-t tesz, az idén tehát több mint kétszer akkora mennyiség jött be hozzánk, mint az 1897. évi július hónapban. A forgalom nem csak ez évi július hónapban, hanem az év eddig lefolyt hét hónapjában együtve is nagy mértékben növekedett, amennyiben a folyó év január—július hónapjai alatt 807.555 q., a múlt év megfelelő időszakában pedig 390.977 q. buza került behozatalra. A buza behozatal nagy emelkedése dacára, a viszontkivitelre bejelentett buza-lista mennyisége jelentősen mértékben csökkent.

nevezetesen folyó évi július hónapban 1.472 q., az ér lefolyt hét hónapjában 223.084 q. volt, tavaly pedig a megfelelő időszakban 45.852 q., illetéleg 458.987 q.

Kőbányai sertés piac, aug. 30. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon feletti súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400) kilogramm súlyban) — krajczárig. Fiaúi nehéz (páronként 320 kilogrammon feletti súlyban) 57—58—krig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 55—58 1/2 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 52 1/2—59 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. feletti súlyban) 57 1/2—58 krajczárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 58—58 1/2 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 57—58 krajczárig. Sertéslelétszám: 1898. aug. 29. napján volt készlet 46.367 darab, aug. 30-án felhajtott 644 drb, augusztus 30-án elszállított 267 darab, augusztus 31-ére maradt készletben 46.744 darab. A bizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti konzum-sertés vásár, aug. 31. A ferencvárosi petroléum raktárul levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. augusztus 30-án érkezett 195 drb. Készlet 419 darab, összes felhajtás 645 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 476 drb, elszállítatlan maradt 179 drb. Napi árak: 120—180 kilós 57—59 kr, 220—280 kilós 57—59 krajczár, 320—380 kilós 58—58 kr, öreg nehéz 56—58 krajczár, malacz 44—45 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Pénzügy.

Az európai jegybankok állapota. Ősz felé rendszerint nagyobbak a hiteligenyek, amelyeket az üzleti világ a jegybankok irányában támasztani szokott és erre való tekintettel nem érdektelen vizsgálni az európai jegybankok eszidőszertinti állapotát. Frankértékre átszámítva tesz

	angol bank	francia bank	német bank
	1898	1897	1898
a pénzkészlet	884.0	894.2	1090.7
ebből arany	834.3	894.2	1068.8
jegyforgalom	700.0	695.5	1254.8
váltótárca	754.1	652.6	775.1
letétek	1048.3	960.1	620.9
kamatláb	2 1/2%	2 1/2%	4 1/2%

Kitűnik ebből, hogy az angol bank helyzete körülbelül olyan, mint tavaly volt. Csak érczkészlete valamivel kisebb, viszont a letétek, főleg a japán követelés miatt csaknem 100 millió frankkal növekedtek. A francia bank aranykészlete tavaly óta 150 millió frankkal apadt, mindazonáltal neki van a legnagyobb aranykészlete. A német birodalmi bank állapota valamivel jobb, mint tavaly.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, augusztus 30.

A készáru-piacon ma is lanyha volt a hangulat. Elkelt 10.000 métermázsza buza tíz krajczárral alacsonyabb áron. A többi czikkben alig volt forgalom kedvezőtlen hangulat mellett.

A határidő piacon is lemorzsolódtak az árak és zárul buza szeptemberre 8.24 forinton, októberre 8.16 forinton, márcziusra 8.31 forinton, rozs szeptemberre 6.61 forinton, márcziusra 6.65 forinton, zab szeptemberre 5.31 forinton, márcziusra 5.53 forinton, tengeri szeptemberre 5.10 forinton, májusra 4.45 forinton. Egyenként tehát a kenyérmagvak és a zab ára valamivel olcsóbbodott, míg a tengeri jegyzése csekélységgel emelkedett.

A külföldi piacok közül New-Yorkban 1/8 centtel, Berlinben 15 fillérrel emelkedtek az árak. Londonban fentartva maradtak, Liverpoolban 1/8 pennnyel olcsóbbodtak a jegyzések.

A Bradstreets szerint az északamerikai visible supply millió bushhelekben kitett

	e héten	a múlt héten	különbség
buzában	8.605	8.494	+0.111
tengeriben	24.004	22.691	+1.313

Közömben vaggunk a szeptemberi szállításnak, ami a hausseisták menekülésében jut kifejezésre. Sietve hozsabitják kötezeit márcziusra és fizetnek buzáért tizenegy krajczár után most hat krajczárnyi, rozsért 4 krajczárnyi és zabért 22 krajczárnyi prolongálási díjtétel. Pedig egyelőre nem kell felmondásoktól tartani. Buzát legelőbb alig szállítanak majd. A szerb buza, amelyet állítólag illy czélra vásároltak — úgy halik — nem felel meg a szokványszabta minőségeek, mert a származék

nagyobbára üszögvégű. Különbén alig hisszük, hogy Szerbiában nagy tételekben volna vásárolható a buza szokványszállításra, mivel a mai viszonyok szerint 50 centes disparitás áll fenn az ottani és a budapesti jegyzések között. Romániából már az alacsony vizállás is gátolja a felhozatalt, eltekintve attól, hogy az oláh termelők egyelőre még nem barátkoztak meg az olcsó árakkal. Ugy látszik, hogy a produczenek elégedetlensége az üzlet alakulásával internacionális jellegű. Egyébként arról értesülünk, hogy tegnap nyolcz vaggon román buza érkezett meg Budapestre a vasuton, ami, tekintettel arra, hogy a vasuti szállítási díj métermázsánként mintegy 35—45 krajczárral többet tesz ki a vizi uton való szállítás körül felmerülő költségeknél, mindenesetre meglepő jelenség. Magyar buza pedig a folytonos áresökkenések daczára, még mindig jobban értékesíthető a készáru-piacon. Jóllehet, hogy ilyformán a szállítási majdnem lehetetlen, nincs kizárva, hogy még is jelentenek be felmondást, mert ha a spekuláczióknak hausse-érdeke van, esetleg némi áldozatot is hoz. És aztán sok ugysem kell hozzá. Néhány ezer métermázsza felmondással hat hónapra elnémitják szánalmas hausseistáinkat.

Egy helybeli lap (P. N.) azt újságolja ma, hogy a tőzsdén tegnap nagy ribillió volt, mert az „O. H.” közölte a fennálló engagement adatait és hogy a tőzsdetagozok ezért a giro- és pénztárgylet vezetőségét megtámadták. Kijelentjük, hogy az egyesülettel semminemű összeköttetésünk nincsen.

Előfordult készáru-eladások.

Mennyiség munkában	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar
Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar
100	uj	buza	tiszvidéki	81	Budapest	9.10	3 hó		
100				81	átlag Bpest	9.27 1/2			
100				80		9.27 1/2			
300				80	Budapest	9.25			
100				80	sárga Bpest	9.00			
100				80		8.90			
100				80	átlag Bpest	9.15			
100				79 1/2		9.15			
150				79 1/2		9.25			
150				80 1/2		9.25			
150				79 1/2		9.25			
100				79 1/2	Budapest	9.15			
200				79 1/2		9.20			
200				79 1/2	sárga Bpest	9.00			
100				79 1/2		9.00			
200				79		9.00			
100				79		8.85			
100				78 1/2		8.70			
100				78 1/2		8.80			
200				77		8.65			
200				77	Budapest	9.25			
100				80	sárga Bpest	8.85			
400				79 1/2		8.90			
100				80	átl. s. Bpest	8.90			
100				79 1/2		8.90			
200				79	sárga Bpest	9.00			
100				78		8.80			
100				78 1/2		8.40			
100				78 1/2		8.60			
400				80		9.10			
100				78		8.65			
150				77		8.75			
200				81	f. magyar	9.25			
200				79		8.90			
100				78		8.65			
600				77		8.50			
200				75		8.40			
300				77	bánsági	8.50			
200				79	bihari	9.00			
400					rozs pestvidéki	Budapest	6.95	kp	
100					Bpest parl.	6.75			
100					Budapest	5.80			
150						5.77 1/2			
100						5.75			
200						5.72 1/2			
100						5.65			
200						5.50			
200						5.25			
200						5.20			
100						5.17 1/2			
200						5.07 1/2			
100					M. Berény	5.95			
100					Bpest parl.	5.35			
100					T. Földvár	5.35			
800					Kőbánya	6.60			
450						6.60			
750						6.60			
100						5.90			

Raktárállomány:

	Köztár	Raktár	Szék
	m	m	m
Buza	9800	23412	—
Rozs	2400	204	—
Arpa	17700	655	—
Zab	2500	101	—
Tengeri	37000	3876	—
Liszt	14800	628	—

Gabonaforgalom:

1898. augusztus 30.

	érkezett	elszállított
	m	m
buzából	24504	1396
rozsából	647	—
árpából	3466	300
zabból	1356	—
tengeriből	4094	723

Hivatalos készárujegyzések.

Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar
Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar	Ar
Buza	uj	tiszavid.	74	75	8.45	8.60	
			76	77	8.65	8.75	
			78	79	8.90	9.00	
			80	81	9.15	9.20	
		pestvidéki	74	75	8.40	8.55	
			76	77	8.60	8.70	
			78	79	8.85	8.95	
			80	81	9.10	9.15	
		fehértm.	74	75	8.45	8.60	
			76	77	8.65	8.75	
			78	79	8.90	9.00	
			80	81	9.15	9.20	
		szerb	77	78	7.05	7.10	
		elsőrendű	70—72	71	6.95	7.00	
		másodr.	—	—	6.95	7.00	
		takarm.	60—62	61	5.65	5.70	
		szeszőfz.	62—64	63	6.50	6.55	
		sörfőzésre	64—66	65	7.50	7.55	
zab	6	—	39—41	40	5.50	5.55	
tengeri		bánsági	—	—	5.20	5.25	
		másnemű	—	—	5.15	5.20	
repeze	uj	káposzta	—	—	12.25	12.75	
		másnemű	—	—	—	—	

Előfordult határidőköteések.

Ar	Határidő	Kezd.	Forgalom	Zár.	Kezd.	Forgalom	Zár.
buza	márcz.	8.33	8.32-31-32 33-34-35	8.36	8.36	8.34	8.31
	szept.	8.26	8.27-28-29 28-27	8.26	8.26	2.27	8.24
rozs	szept.	6.59	6.60-61	6.62	6.60	6.62	6.61
zab	márcz.	5.50	5.51-52	5.53	5.51	5.52	5.58
	szept.	5.30	5.31-32	5.33	5.31	5.32	5.31
tengeri	szept.	5.08	5.09	5.10	5.10	5.10	5.11
	máj.	4.42	4.43	4.44	4.45	4.44	4.45
repeze	aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Ar	Határidő	augusztus 31-én	augusztus 30-án	Leszámoltó
		penz	penz	árólyanok
buza	márcz.	8.34	8.36	8.35
buza	szept.	8.25	8.29	8.30
rozs	szept.	6.61	6.63	6.63
zab	szept.	5.30	5.35	5.37
tengeri	szept.	5.07	5.08	5.08
	máj.	4.42	4.44	4.44
repeze	aug.	12.70	12.80	12.80

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, augusztus 31.

A két kormány meg egyezéséről szóló félhivatalos értesítések, melyek ma reggel a hírlapokban megjelentek, nem elégitették ki a bécsieket és ennek kellemetlen érzése alatt a tőzsdéüzlet nálunk is lanyhán indult meg: az árak gyorsan hanyatlottak és egy fordulat alatt lementek az árak 1—1 1/2 forintra. Leginkább hanyatlott az osztrák államvasut ára, mert ennek részvényét egy bécsi úzér nagyobb mennyiségben dobta vásárra annak ürügye alatt, hogy a buzaárak nem kielégítő. Délben az irányzat megszilárdult, egyes értékek ára kisebb összegekkel emelkedett, csak az államvasut maradt lanyha minivégig, egész a délutáni zárlatig, mely különbben nem volt fényes a többi értékekre sem. A helyi piacon is gyöngültek az árak, leginkább hanyatlott a villamos, melyet délben 240.50-en is kínáltak. A közutak is olcsóbban keltek. Érczpénz és külföldi váltó ismét valamivel drágább.

Az előzőszen: Magyar hitelrészvény 396. — 395.25, Jelzálogbank 249.50. Osztrák hitelrészvény 360.90 — 359.80, Osztr.-magyar államvasut 356.75 — 355.75. Közúti vaspálya 384.75 — 384. —, Rimamurányi 252.25, — 252.50 forinton kóttetett.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 359.80, Magyar hitelrészv. 395.50, Aranyjárdék 120.70, Koronajárdék 98.60. Leszámitoló-bank 261.50, Jelzálogbank 249.50, Rimamurányi 252.25, Osztrák-magyar államvasut 356.75, Villamos vasut 248. — Közúti 384. — forinton.

A déli tőzsdén előfordult kóttések: Közúti vasut 383.50 — 384.75, Villamos vasut 248 — 249.50 — 242.50, Magyar hitelrészvény 395.50 — 396.25, Magyar jelzálogbank 248.50, Rimamurányi 252.50, Osztrák hitelrészvény 359.70 — 360.25, Osztr.-magyar államvasut 356.40 — 357.20, 4% hazai takarékpénztári zaloglevelek 98.50, Hazai bank 111, Egyesült fővárosi 1180, Országos központi takarékpénztár 500, Salgótarjáni kőszénbánya 619 — 620, cukoripar 154.25.

Dybiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50 — 2. — forint, 8 napra 4. — 5. — forint, szeptember utójára 8 — 9 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 3 columns: Item, Aug. 31., Aug. 30. Includes Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámitoló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsde gyenge volt.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with 3 columns: Item, Aug. 31., Aug. 30. Includes Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámitoló bank, Rimamurányi vasmű, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDÉK.

Budapest, augusztus 31. Terményekben esendes a forgalom. Az árak változatlanok maradtak.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ar 100 kilo-grammanként, Pénz, Ár. Lists various goods like Disznósír, Szalonna, Sálva, Borsó, etc.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, aug. 31. A vásári forgalom: Használ a forgalom lanyha, árak csökkentek. Baromfinál lanyha, árak szilárdak. — Halban lanyha, árak szilárdak. Tej- és tejtermékeknel lanyha, árak szilárdak. Tojásnál lanyha, árak emelkedtek. Zöldszénél lanyha. Gyümölcsnél élénk. Fűszereknél esendes. Időjárás: derült, hűvös. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus, Marhahús hátulja I. 52 — 56 frt, II. 48 — 52 frt. Birkahús hátulja I. 42 — 46 frt, II. 40 — 42 frt. Borjúhús hátulja I. 64 — 68 frt, II. 60 — 64 frt. Sertésbús isőrendű 64 — 68 frt, rüdéki 46 — 52 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60 — 80 kr (kilonként), Sertészsír hordóval 64.0 — 66.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.00 — 1.20 frt. Csirke 1 pár 0.55 — 1.00 frt. Lud hízott: 1.00 — 1.20 frt. Csirke 1 pár 0.55 — 1.00 frt. Lud hízott: 1.00 — 1.20 frt.

kint 50 — 60 kr. — Kóttások: Tojás 1 láda (1440 db) 21.0 — 21.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00 — 1.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00 — 1.50 frt. Lencse m. 100 kötés 1.00 — 1.50 frt. Bab nagy 100 kilo 8 — 12 frt. Paprika I. 100 kilo 30 — 40 frt, II. 20 — 28 frt. Vaj I. reme. kilonként 1.50 — 0.50 frt. Tea- aj kilonként 0.50 — 1.10 frt. Burgonya, idej, 100 kilo 1.30 — 1.50 frt. Halak: Harcsa (élő) 0.60 — 0.70 frt 1 kilo. Csuka (élő) 0.60 — 0.70 frt 1 kilo. Ponty dunai 0.30 — 0.40 frt.

Szesz.

Budapest, augusztus 31. Irányzat lanyha. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 19.25 — 19.50. Finomított szesz nagyban 56.50 — 56.75. Finomított szesz kicsinyben 57. — 57.25. Élesztő-szesz nagyban 56. — 56.50. Élesztő szesz kicsinyben 56.75 — 57. —, Nyersszesz adózva nagyban 55.50 — 55.75. Nyersszesz adózva kicsinyben 56. — 56.75. Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15. — 15.50. Denaturált szesz nagyban 21.75 — 22. —, Denaturált szesz kicsinyben 22.25 — 22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, augusztus 31. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 19.40 — 19.80 forinton kelt el.

Prága, augusztus 31. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.25 — 55.50 forinton kelt. Adózatlan szesz 18.50 forinton kelt el azonnali szállításra.

Trieszt, aug. 31. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban, 12. — 12.50 forint, azonnali szállításra.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDÉK.

Bécs, augusztus 31. A készárúzetben mutatkozó rosz kelendőség befolyásolta a határidőpiacokat. Kóttetett: buza őszre 8.25 — 8.28 — 8.26 forinton, buza tavaszra 8.30 — 8.32 forinton, rosz őszre 6.78 — 6.79 frton, zab őszre 5.66 — 5.64 forinton, tengeri szeptember — októberre 5.32 — 5.33 forinton, tengeri május — júniusra 4.75 — 4.76 forinton.

Hivatalosan jegyzetett:

Buza tavaszra 8.32 — 8.33, buza őszre 8.26 — 8.27, rosz őszre 6.78 — 6.80, tengeri július — augusztus 5.32 — 5.34, tengeri május — június 4.75 — 4.79, zab őszre 5.64 — 5.66, repce augusztus — szeptember 12.80 — 12.90 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Bécs, augusztus 31. A mai értéktőzsde lanyha irányzattal indult meg és különösen közlekedési vállalatok értékei csökkentek. Utóbb javult az irányzat, de államvasuti és fegyvergyári részvények utóbb csökkentek; utóbbiak arra a hirre, hogy a társaság elnöke lemondott. Zárlatok az irányzat gyenge maradt.

Az előzőszen: Osztr. hitelrészvény 360.75 — 359.75 Anglobank 156. —, Union-bank 295. — Länderbank 225.50. Osztrák-magyar államvasut 358.25 — 358. Déli vasut 76.25 — 76.50, Dunagőzhajózási 464 — 469. Alpesi bánya, 165.20 — 164.40, Fegyvergyár 224 — 225, Tramway 509. — 506. —, Májusi járadék 101.70, Török sorsjegy 60.10 — 59.80, Német márka 58.85.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 360.25, Osztrák földhitelintézet 446. —, Anglo-bank 157. —, Bankverein 267.50, Unionbank 294. —, Länderbank 225. —, Osztrák-magyar államvasut 357.12, Déli vasut 76.50, Elbevolgyi vasut 265. —, Északnyugoti vasut 243.50, Török dohányrészvény 192.50, Fegyvergyár 220.50, Alpesi bánya 164.30, Májusi járadék 101.72, Osztrák koronajárdék 101.60, Török sorsjegy 59.80, Német márka azonnali szállításra 58.87.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyeztek: 4 2/2%-os papírjárdék 101.80, 4 2/2%-os ezüstjárdék 101. —, 4%-os osztrák aranyjárdék 121.55, Osztr. koronajárdék 101.65, 1860. sorsjegy 140.70, 1864. sorsjegy 193.75, Osztrák hitelsorsjegy —, Osztrák hitelintézeti részvény 359.87, Angol-osztrák bank 157.50, Union bankrészvény 294.50, Bécsi Bankverein 267.50, Osztrák Länderbank 225.75, Osztrák-magyar bank 91.00, —, Osztrák-magyar államvasut 357.75, Déli vasut részvény 76.50, Elbevolgyi vasut 264.75, Dunagőzhajózási részvény 470. —, Alpesi bányarészvény 164. —, Dohányrészvény 131. —, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.68, Londoni váltóár 120.05, Német bank-váltó 58.82, Bécsi Tramway 507. —, Az irányzat gyengült.

Bécs, augusztus 31. A déli tőzsde zárata után jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 360.25, Magyar hitelrészvény 395. —, Anglo-bank 157.50, Bankver. 268. —, Union-bank 295. —, Länderbank 225.50, Osztr.-magyar államvasut 357.25, Déli vasut 76.37, Elbevolgyi vasut 267.75, Északnyugoti vasut

247.75, Török dohányrészvény 131.50, Rimamurányi 252.50, Alpesi bánya 164.10, Májusi járadék 102.80 Magyar koronajárdék 98.60, Töröksors. egy 59.75, Német márka azonnali szállít. 58.86, Német márka utóbbira 58.87 forinton.

Frankfurt, augusztus 31. (Zárlat.) 4 2/2%-os ezüstjárdék 86.10, 4%-os osztrák aranyjárdék 102.90, 4%-os magyar aranyjárdék 102.50, magyar koronajárdék 98.05, osztrák hitelintézeti részvény 304.75, osztrák-magyar bank 771.50 osztrák-magyar államvasut 301.75, déli vasut 68.65, Párisi váltóár 808.00 bécsi váltóár 169.86, londoni váltóár 203.95, villamos részvény 137. —, alpesi bányarészvény 140. — 3%-os magyar arany-kölcsön 89.55, Bécsi Bankverein 227.50, 4.2 százalékos papírjárdék 86.25. Az irányzat bágyadt.

VIZÁLLÁS.

— Augusztus 31-én. —

Table with columns: Folyó, Vízmerés, Vizálta reggel, Aradás v. apadás, Folyó, Vízmerés, Vizálta reggel, Aradás v. apadás. Lists various rivers and measurement points.

Írték magyarázata: * = Jéges víz; + = Ófellett; — = J alatt < = Áradt; > = apadt; ? = kétséges. Megjegyzések: It-ott lerős eső esett. Maximum Maros-Vasárhelyen 4 mm. A Duna Lízstől Pozsonyig és Pakstól Mohácsig árad, a többi állomásain apad. Vizállása közepesen alult. A Tisza általában apad; vizállása nagyon alacsony. A Dráva Varsódtól Barcsra árad, más helyeken apad. Vizállása közepesen alult. A Száva Sziszeknél apad, O-Gradiskánál kulminál, többi állomásain árad. Vizállása alacsony.

A főszerkesztő távollétében

a szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

MOST Pollatschek-féle cipőraktár VIII, Kerepesi-ut 23. sz. Van szerencsém a nagyérdemű fővárosi és vidéki vevőimet... Pollatschek E. cipőraktár Budapest, VIII., Kerepesi-ut 23. szám. Főközlöt: VII., Csömör-ut 6. sz.

Társas kirándulás a dunai hadihajók nagygyakorlataihoz Adony és Dunaföldvár között. Ritka látványosság! A monitorok utközete, az utászok, gyalogság s a különféle fegyvernemek hadművelői. A csapatlétet átváltoztatás a Dunán az utászok által rögzített híd. Résztvevői ár: beledrve az éjszaki kóttásokat, azonnali utazást 10 forint. 1891. Indulás Budapestból: 1898. szeptember 11-én este 11 órakor. Visszatérés: 12-én este. Bővebb felvilágosításul és prospectussal szólál a Gyógyfürdők, Odülőhelyek és Utazási központi iroda Budapest, V. ker., Dorottya-utca 13.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. augusztus 31-én.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Columns include 'Állampapírok', 'Elsőbbségek', 'Részvények', and 'Pénz', with sub-columns for 'pénz' and 'ár'. It lists items like 'Aranyárak', 'Magyar Államkassza', and various bank shares.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, estőtörtök, 1898. szeptember 1-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 157. Havi bérlet 1. Bánk bán.

Személyek: H. Endre, Gertrud, Mária, Ottó, Bánk bán, Blanka felesége, Miklós bán, Simon bán, Zsófia ur, Péter bán, Gyula bán, Sándor ur, Béni ur, Egy lovász, Tibor ur, Egy hekelet.

NÉPSZÍNHÁZ. A baba. Látványos operetta 4 szakaszban. Itt: Grunow Maurice. Fordította: Keller Ferenc. Zenejét szerzte: Adran Edmund.

Személyek: F. Hegyi A., Maximin, Hírius mester, Híriusné, Alena, Leányok, La Chantrelle, Lorenzóné gróf, Balzsam, Jozsef, Fey jegyző.

VIGSZÍNHÁZ. A hálókocsi ellenőre. Vigjáték 3 felvonásban. Itt: Alexandre Bisson. Fordította: Zempléni F. Gyula.

Személyek: Godefréd György, Lucienne, Montepan, Montepan, Godefréd, Szt. Medárd, Laborde, Charbonneau, Charbonneau, Angéla.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák. Egy Egy Japán színház előadása.

Személyek: Reginek, Bronville, Cassanagham, Gimesia, Stanley, Downey, Bolton, Yun-Cai, Irán német, Muzza, Aranyvirág, Rimbo, Aranymiska, Bolayiska, Lady Wynne, Mary Worthington, Edith Grant, Molly Scamro, Kate Paulina, Katona, Telesini, reaktor, Rényi, Japán bélyeg, Fehér E.

VÁROSLIGETISZINKÖR. Háromláb kapitány. Éves bérlet 3 felvonásban. Itt: Kócsai Albert és Szendrői Jenő.

Személyek: Kócsai Albert, Szendrői Jenő.

BUDAI SZÍNHÖR. A hármas ikrek. Éves bérlet 3 felvonásban. Itt: Garay Géza.

Személyek: Garay Géza.

KISFALUDY SZÍNHÁZ. Pitypalaty. Éves bérlet 3 felvonásban. Itt: Császár Lajos.

Személyek: Császár Lajos.

Színházi műsorok.

Table listing theater programs for Friday, Saturday, and Sunday. Columns include 'Nemzeti Színház', 'Magyar Színház', 'Budai Színház', and 'Kisfaludy Színház'. Shows listed include 'A nagy Caleotto', 'A Prony-utcai ur', 'Két tacsó', 'Arany-lakodalom', 'Gr. Szapári Péter', 'Nők az alkotmányban', 'A Prony-utcai ur', 'Eleven ördög', 'A babona', 'A kerlesezleány', 'Az arany ember', 'A Prony-utcai ur', 'A helytartó', 'A varázsgyűrű', 'A cigány, mint földesúr'.

Iskolás gyermekek észére szükséges fehérneműk legnagyobb választékban és legjutányosabban.

Kanitz Ferencz és fia szepességi vászonraktárában. Kossuth Lajos-utca 11. sz. a. kaphatók.

Iskolakönyvek és egyéb műveket legmagasabb áron vásárol. Budapeston, Rozsnyai Károly IV., Múzeum-körút 16.

Egy fog 1.50. Fogak és fogsorok tíz évi jótállással. Papokat, tanítók, hivatalnokokat 40% engedmény. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

KOSZTOLÁNYI ARTHUR fogorvos. Budapest, Kerepesi-út 64. szám, II. emelet.

A Kőbányai Király-Sörfőző. Dr. Kőrösi és dr. Kötly egyetemi tanár úr által gyógykezelésre ajánlott.

„Malátasör” Igehajokban, városokban, vidéken, mindenütt kapható. Legkellemebb ízű ital. Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodákban VII., Kertész-utca 40.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság.

Alaptőke: 4,800.000 korona. Telefon: 61-50.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legjobb sörgyártmányunk arra van hívva, hogy az enemtől külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamatja miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szakemberek melegen ajánlják: különösen dr. Kőrösi Frigyes és dr. Kötly Károly egyetemi tanár úr tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használható azoknál, akiknél a gyomorsav hiánya, emésztési zavarok, a gyengeségnél maláta-sörünk valószínűs gyógyez.

Árak vidékre: Egy liter: 60 kis palack 8 ft, betét 4 ft, összesen 10 ft. Kőbánya: 20 kis palack 3 ft, betét 2 ft, összesen 5 ft budapesti vasúti állomásra szállítva utánvéttel.

Hónapokig eltartható. A hűtő és palackokért adandó 4 ft, illetve 2 ft betétet azok bérmentes visszaszárahát - visszaszolgáltatják. Megrendeléseket elfogadjuk: Gyári irodánk Kőbányán, Városi irodánk VII., Kertész-utca 40. és vidéki raktáraink. Budapestben kapható minden nagyobb élelmiszerüzletben és poharozatnál a Császári büfétben Városligetben.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság.

Hirdetések.

Hirdetési iroda: VII., József-körút 65. szám.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden azó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csütörtök az apróhirdetést postautalványon beadhat, s a szöveget az utalvány szelvényére írja; esetleg közörséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beklódozni. Minden i könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Dr. Balászy György** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisentraub Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szabó Márk** dohánytűzde
- IV. „ Farsich-bazár **Dévai József** dohánytűzde
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemcsák A. J.** dohánytűzde és újságárada
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **Löwinger Gyula** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos** dohánytűzde
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moser Janka** dohánytűzde
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wellak Zsigmond** dohánytűzde
- VI. „ Jerezs-körút 54. szám **Breuer nővérek** dohánytűzde
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Kohanczy Ilona** dohánytűzde
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Reiter Zsuzsa** dohánytűzde
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Fred J.** dohánytűzde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. **Sopronyi V.** dohánytűzde.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közöltnak. — Poste-restante levelek bélyegkötelesek.

LEVELEZÉS.

- Jóbarát** levele van. 1951—1
- Áradi szép kislányt** igen kéri a tegnap délután együtt utazó kis, fekete fiatal ember, ki e lapot olvasta, adjon alkalmat a találkozáshoz és tudassa e lapban, hogy hol és mikor lenne az lehetséges. Édes sorait „Áradi szép kislány” jelige alatt epedve várja és csókolja kis kacsóit. 6092—1
- Miczikének** főpostán levele van Diszkreziótól leveleiben elírt névre. 6897—1
- Intelligens** uriember szellemes urnó barátságát keresi. Levelek „Lajos” alatt e laphoz kéretnek. 6014—1
- Női szépség** biztosítatik a Raditz-féle **Mirtus-crém** me, használata által, mely finomítja a bőrt, kisimítja a ráncokat, alaposan eltávolítja a szepit, májfoltot, bőrhámot stb., 1 téglát 1 frt, hozzá a **Pulcheradin-szappan** drága 40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr. Barna kezek, arcz, orr ellen az egyetlen gyógyszer a Raditz-féle **Mirtus-fehérítő**, ártalmatlan, 1 üveg 2 frt. Legfinomabb napi és esti poude a **Pulcheradin-poude**, doboz 50 kr. Készíti és szétküldi: **Raditz Rob. Apostolgyógyszertára, Budapest, József-körút 64.** az Országos Hirlappal szemben. 6813—1

HÁZASSÁG.

- Házasságok** előkelő körökben a megismerkedést közbenjárásommal elősegítem. Közvetítési díj, házasság megtörténte után fizetendő. Katona Sándor Budapest, István-ut 33. sz. 1941—2
- Gazdatiszt** 34 éves keresztény 1200 frt fizetéssel és szabad lakással, nőstény öbajt és e zériből egy csinos és némi vagyonnal rendelkező leány ismeretséget keresi, Levelek „Házasság 1898” alatt kéretnek e laphoz. 5976—2
- Férjhez** menne egy csinos, házias nevelésben részesült 24 éves (z. vallású) leány, egy komoly gondolkodású, jellemes urhoz. Névvel ellátott leveleket „Jó háziasszony” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 6018—2

ALLÁST KERES.

- Könyvelő**, ki jelenleg is egy nagyobb vállalatnál, munkájában alkalmazva van, állását váltani kívánna. Szíves megkeresések „Könyvelő” alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 6082—3
- Megbízható** 30 éves, az. vallású, nős ember alkalmassal keres mint felügyelő, vagy raktárnok. Szíves megkereséseket e laphoz kér „Hűség és szorgalmas” jelige alatt. 6056—3

25 koronát adok jutalmul annak, ki nékem egy raktárnoki vagy felügyelői állást szerez, elmegyek vidékre is. Ajánlatokat „Felügyelő” címen továbbít a kiadóhivatal. 5948—3

Házvezető azonnali belépésre alkalmazást keres, nem annyira fizetést, mint jó bánásmódot igényel. Levélbeli megkeresést „Azonnal” jelige alatt kér e laphoz. 5996—3

ALLÁST KAPHAT.

- Könyvkötészetben** már alkalmazva volt leányok, ideiglenes munkára felvételnek. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 6062—4
- Népbiztosítás.** Elsőrangú biztosító Intézet ezen ágazat művelésére előnyös feltételek mellett alkalmaz oly egyéneket a társadalom minden rétegéből, ugy helyben mint vidéken, kiknek ko noly szándékuk **biztos jövedelemre szert tenni.** Bővebb felvilágosításra szolgál Breier Imre, Erzsébet-körút 13., I. em. 8. 6893—4
- Keresztény** gyakoronok, kellő képzettséggel egy gyári irodában felvételik. Magyarul és németül írt ajánlatok „Gyakorok” jelige alatt az Országos Hirlap kiadóhivatalához küldendők. 6060—4
- Kisdedővő** (bonne) keresetik egy négy éves leányka mellé. Ajánlatok referenciákkal és bizonyítványokkal e lap kiadóhivatalába küldendők „Bonne” jelige alatt. 5906—4
- Nevelő** falura sürgősen keresetik. Megkivántatik a perfect francia és német nyelv, továbbá bá a zongorajáték. Nagy fizetés előkelő uri családnál. Csakis keresztények ajánkozzanak „Szabolcs” jelige alatt. 6024—4
- Jódebb boone,** francia, vagy északnémet, csakis jó bizonyítványokkal keresetik. Czim a kiadóhivatalban. 6048—4
- Gépirónó,** ki a Remington-írógépet kitűnően kezeli, a magyar és német gyorsírászatában teljesen jártas. Állást nyer. Írásbeli ajánlatok „Remington” alatt a kiadó továbbít. 6038—4
- A fűszer- és vas-szakmában jártas keresztény: e géd azonnal felvétetik.** Ajánlatokat az igények megnevezésével ellátva a kiadóhivatalhoz czimzendők „Fűszer- és vaskereskedő” címen. 6086—4

OKTATÁS.

- Zongora-órákat** szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 6074—5
- Német- és francia-nyelv** oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbeli megkeresések „Német-francia oktató” alatt továbbít a kiadóhivatal. 6034—5
- Czimbalom-tanítónő** ajánkozik, tanít a legkitűnőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 5694—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

- Rákospalotán** a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasut közvetlen közelében egy 12000 négyszögöl nagyságu ölenkint 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256—7
- Megbízható** és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Újpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268—7
- A Ságymányoson,** valamint Agyalföldön Szent István-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402—7
- Újpest legszebb helyén** újonan épült ház, a villamos vasuti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint, a többi bankteher. Czim a kiadóban. 5020—7

ELADÁS.

- Butorvevőknek,** melyekből szükségletüket beszerzik, megvásárolhatják, becses figyelmébe ajánljuk **Nemes és Lengyel butorraktárát,** Belváros Egyetem-utca 6., hol mindennemű butorok egyszerű és díszes kivitelben találhalmozott raktár miatt bannlatos olcsó áron eladtnak. 6391—8
- Ridzike,** friss salátagomba 5 kilos bűdön 3.20 frt., 5-cukorban befőzve üveg 5 frt. Vörös áfonya-compot 3.50 frt., 5 literes üvegben 5 frt. Pénz előleges beküldése, mellett francó Londoni ezüst érem. Kuchta János export Laz Tiszolcz Gémör megye. 1005—8
- Kerekpár,** jó állapotban igen olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1945—8
- Varrógép** vadonat új viághírű gyártmány, potom áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1947—8

- Jókarban** levő keményfa-portál, 6 méter hosszú, 2 kirakatablak és ajtóval, olcsón sürgősen eladó. Szíves megkeresést e laphoz kérek „Tömeggondnok” jeligére. 5872—8
- Jróasztalok,** két darab, az egyik 160, a másik 140 centiméter hosszú, mindenk 7 flókó olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6050—8

KIADÓ SZOBÁK.

- Teljes ellátást** kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barsay-utczához. Czim a kiadóban. 5914—10
- Magyar Compass** 1873—1883-iki évfolyamain megvételre keresetnek. Ajánlatok az év megjelenésével a kiadóhivatalba. 6046—9
- Előkelő** izr. családnál a Váci-körúton 1—2 iskolás fiu teljes ellátást nyerhet, zongora és fűrdőszoba használattal. Czim a kiadóban. 5963—10
- Első,** emeleti utcai szoba, csinos butorzzattal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 5970—10
- Intelligens családnál** lakást és teljes ellátást kaphat olcsó ár mellett 1—2 vidéki fiu a Józsefvárosban. Kifűnő bánásmód biztosítatik. Czim a kiadóban. 5788—10
- A Nádor-utczában** egy elegánsan butorozott utcaiz szoba kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5854—10
- Egy tágas,** világos, csinosan butorozott udvari szoba kiadó, esetleg teljes ellátással. Czim a kiadóban megtudható. 6028—10

LAKÁS KERESTETIK.

- November** 1-ére egy lakás keresetik a VI. kerületben. A lakás álljon 2 utcaiz, esetleg egy udvari-, elő- és fűrdőszobával stb. Az évi bér megnevezésével ellátott ajánlatok e laphoz kéretnek „November 1.” címen. 5930—11
- Lakást** keresek a VI. kerületben, mely álljon 2 utcaiz szobából, előszoba, fűrdőszoba, stiből. Az ár megemlítésével ellátott ajánlatot a kiadóba kérek „Terézváros” címen. 5512—11

SZOBA KERESTETIK.

- Szoba** keresetik. Mellék utczában, lehetőleg földszint, teljesen külön bejárattal a lépcsőházból csinosan butorozva. Szíves Ajánlatok „Azonnal 36” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 1949—13
- A kerepesi-utchoz** közel egy izraelita családná keresek teljes ellátással egy tiszta, butorozott szobát. Árral ellátott ajánlatok „A. B.” alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 5958—12
- Két** csinosan butorozott egymásba nyíló utcaiz szobát keresek a Józsefvárosban. Árral ellátott ajánlatok „Orvos” jelige alatt e laphoz kéretnek. 6030—12

KIADÓ LAKÁSOK.

- Kiadó lakás** a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcaiz, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évibér 500 frt. Czim a kiadóban. 6002—13
- A Garai-utczában** 2 utcaiz szoba, előszoba konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgős elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236—13
- A Futó-utczában** egy első emeleti utcaiz szoba konyhával stb. 2 hónapra 20 frt szeptember 1-ére kiadó. Czim a kiadóban. 5904—13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

- Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, ügyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak** alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17
- Kerekpáriskolának,** könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcaiz helyiség, 12 nyílással az utczára, a vigszínház tőszomszédságában, azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 5848—17
- Nagy bolthelyiség** a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

- Köhögéssnél,** rkedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemeteü-cukorkát. 1537—18
- Jgen figyel** nőiruha- varrónő ajánkozik házakhoz napi 1 frt 50 krért. Czim a kiadóhivatalban. 6508—18
- Egy, esetleg két** iskolásleányka szigoru felügyelet mellett teljes ellátást kaphat a jövő iskolai tanévre intelligens családnál, külön szobában. Zongorahasználattal, esetleg zongoraoztatással. Fűrdőszoba a lakásban. Ajánlatok a kiadóhoz intézendők „Iskolásleányka-H.” cim alatt. 5700—1a